T086 TKL 4 (19) Luận Kim Cang Tiên Q4

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 311

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 4

“Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Neáu baûy baùu ñaày nôi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñem Boá thí...” tieáp xuoáng: ÔÛ ñaây coù chín ñoaïn vaên kinh, goïi laø Phaàn thöù baûy: “Ñaày ñuû coâng ñöùc ñoái chieáu”. Vì sao goïi laø Phaàn ñoái chieáu? Töùc neâu roõ duøng baûy baùu nôi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeå Boá thí, ñaït ñöôïc phöôùc tuy nhieàu, nhöng taâm Boá thí chaáp giöõ nôi töôùng, laø nhaân höõu laäu, chæ taïo laáy quaû baùo höõu vi cuûa haøng Trôøi, ngöôøi trong ba coõi, khoâng nhö thoï trì kinh naày, chæ moät baøi keä boán caâu, coù theå laøm nhaân voâ laäu thuø thaéng cho quaû vò Phaät voâ thöôïng, ñaày ñuû coâng ñöùc. So saùnh nhö theá, hôn keùm, treân döôùi, hôn baèng chaúng ñoàng, neân goïi laø Phaàn ñoái chieáu coâng ñöùc ñaày ñuû. Coù thöù lôùp naøo ñeå phaùt khôûi: ôû ñaây coù nghi vaán. Nghi vaán naày töø nôi naøo sinh? Töø nôi ñoaïn thöù saùu ôû tröôùc: Caùc phaùp do Nhö Lai thuyeát giaûng ñeàu khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå neâu baøy, sinh ra. Nghi vaán thöù hai phaùt sinh nhö theá naøo? Neáu phaùp sôû chöùng chaúng phaûi laø danh töôùng, khoâng theå giöõ laáy, neâu baøy; kinh giaùo sôû thuyeát laø danh töôùng, coù theå giöõ laáy, coù theå neâu giaûng thì hai phaùp cuûa chöùng ñaéc, vaø thuyeát giaûng laø coù danh töôùng vaø töôùng, khoâng coù danh töôùng roõ raøng seõ coù khaùc nhau. Nhö theá, töø ngoân giaùo khoâng theå ñaït ñöôïc chöùng ñaéc; neáu khoâng theå ñaït ñöôïc chöùng ñaéc thì vieäc thoï trì, ñoïc tuïng kinh giaùo ñöôïc thuyeát giaûng aáy seõ khoâng coù phöôùc ñöùc. Neáu khoâng phöôùc ñöùc thì nghóa veà nhaân khoâng thaønh. Neáu nghóa veà nhaân khoâng thaønh, töùc laø thuyeát giaûng troáng roãng, chaúng coù lôïi ích. Neáu khoâng lôïi ích thì khoâng coù tu ñaïo, chöùng ñaéc quaû. Vì sao nôi caùc kinh khaùc noùi Nhö Lai thuyeát giaûng phaùp khoâng heà laø troáng roãng. Neáu theá, thoï trì ngoân giaùo naêng thuyeân, laø coù phöôùc ñöùc hay laø khoâng coù phöôùc ñöùc? Coù nghi vaán nhö vaäy neân daãn ñoaïn vaên kinh noùi veà ba ngaøn theá giôùi ñeå giaûi ñaùp. YÙ ñaùp laïi cho raèng, thoï trì moät baøi keä boán caâu nôi kinh naày, thì coâng ñöùc ñaït ñöôïc hôn haún phöôùc thí baûy baùu neâu tröôùc. Sôû dó nhö theá laø neâu roõ moät baøi keä nôi kinh giaùo, tuy ôû trong phaùp chöùng ñaéc

laø khoâng, nhöng nhôø ñoù ñaït ñöôïc chöùng ñaéc neân môùi coù theå thuyeát phaùp. Ngoân giaùo naày chính laø moät phaàn trong söï chöùng ñaéc. Phaûi tìm caàu ngoân giaùo naày ñeå laõnh hoäi phaùp thaân voâ vi, phaùt khôûi ba Tueä Vaên, Tö, Tu, sau ñaáy môùi chöùng ñaéc. Töùc laø bieát roõ moät keä nôi kinh giaùo coù theå cuøng taïo nhaân cho phaùp chöùng ñaéc nôi quaû vò Phaät, hôn haún phöôùc thí cuûa baûy baùu. Tieáp theo laø bieän minh veà phaàn ñoái chieáu aáy. “Tam thieân ñaïi thieân theá giôùi”: Traêm öùc nuùi Tu-di, traêm öùc boán coõi thieân haï, traêm öùc maët Trôøi, maët Traêng, treân ñeán coõi Höõu ñaûnh, döôùi tôùi Phong luaân, goïi ñaáy laø Tam thieân ñaïi thieân theá giôùi. “Baûy baùu ñaày trong aáy, ñem duøng ñeå Boá thí, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu chaêng”?”: Nhö Lai muoán ñem vieäc thoï trì moät baøi keä boán caâu nôi kinh giaùo ñoái chieáu vieäc hôn, baèng, neân tröôùc heát daãn phöôùc thí cuûa baûy baùu ñeå hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà, phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc laø nhieàu chaêng? “Raát nhieàu, thöa ñöùc Theá Toân? Raát nhieàu, thöa baäc Thieän Theä!” Nay Toân giaû Tu Boà-ñeà seõ neâu roõ vieäc Boá thí duøng vaät baùu ñaõ nhieàu, maø phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc cuõng nhieàu, ñeå cung kính ñaùp laïi lôøi Phaät, neân ñaõ traân troïng noùi ñeán hai toân hieäu cuûa Nhö Lai (Theá Toân, Thieän Theä). Baø Giaø Baø (Theá Toân): laø chaùnh aâm cuûa Taây truùc, dòch nghóa laø ngöôøi ñaït Nhaát thieát chuûng trí. Tu Giaø Ña: Haùn dòch laø Thieän Theä. Löôïc neâu daãn hai ñöùc ñeå ñaùp laïi lôøi hoûi cuûa Phaät veà phöôùc thí nhieàu. “Taïi sao?”: laø hoûi ñöùc Nhö Lai, vì sao, neâu roõ thí duï veà vieäc Boá thí baèng baûy baùu trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu. Do ñaáy, neân noùi: “Vì sao?” Lieàn ñaùp: “Nhoùm phöôùc ñöùc aáy töùc chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc”. ÔÛ treân noùi Boá thí baèng baûy baùu ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu. Nay laïi cho: Nhoùm phöôùc ñöùc aáy töùc chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc. Hai caâu ñoù, do ñaâu tröôùc sau traùi nhau, tôï nhö Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ maát dieäu löïc gia hoä ngaàm, töùc phöôùc aáy laø raát nhieàu, nhöng phaàn ñaùp thì haàu nhö khoâng kheá hôïp. Nay, Toân giaû Tu Boà-ñeà hieän roõ laø ñaõ khoâng maát dieäu löïc cuûa söï gia hoä ngaàm, laïi cuõng khoâng phaûi noùi nhieàu laø khoâng ñuùng lyù, neân töï baûo: Ta vaãn ñöôïc dieäu löïc cuûa Phaät ngaàm gia hoä, neân ngaàm nhaän bieát tröôùc: Nhö Lai cho phöôùc cuûa boá thí baûy baùu tuy nhieàu, nhöng laø phöôùc ñöùc höõu laäu, khoâng theå tieán xa tôùi quaû vò Phaät. Do ñoù, ñoái chieáu, khoâng baèng vieäc thoï trì boán caâu keä nôi kinh, ñaït ñöôïc phaùp thaân voâ vi xuaát theá gian laø phöôùc ñöùc voâ laäu, neân nhieàu. ÔÛ ñaây laø choïn laáy yù nôi phaàn sau ñeå ñoái chieáu. “Nhoùm phöôùc ñöùc aáy”: laø nhoùm phöôùc ñöùc cuûa vieäc Boá thí baûy baùu. “Chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc”: Töùc laø neâu roõ, tuy phöôùc aáy

nhieàu, nhöng laø nhaân cuûa chaáp giöõ töôùng, chæ chieâu caûm laáy quaû baùo höõu laäu nôi haøng Trôøi, ngöôøi chaúng phaûi laø ñaït ñöôïc nhoùm phöôùc ñöùc voâ laäu xuaát theá gian. Do vaäy Nhö Lai noùi laø nhoùm phöôùc ñöùc. Nhoùm

phöôùc ñöùc: Tröôùc ñaõ neâu roõ Boá thí baûy baùu chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc, e coù ngöôøi cho hieän taïi khoâng phöôùc laø khoâng phaûi phöôùc ñöùc. Do nghóa nhö vaäy neân daãn lôøi Nhö Lai noùi coù hai thöù nhoùm phöôùc ñöùc: Moät laø nhoùm phöôùc ñöùc höõu laäu. Hai laø nhoùm phöôùc ñöùc voâ laäu. Neáu höõu laäu khoâng phaûi phöôùc ñöùc thì chæ neân coù moät, khoâng neân noùi hai. Do ñaáy phaûi bieát coù phöôùc theá gian, song chaúng phaûi laø phöôùc xuaát theá gian, maø thoâi. Vaø khoâng theå nghe noùi khoâng phaûi phöôùc ñöùc thì cho hoaøn toaøn laø voâ laäu. Töø caâu "Phaät noùi" trôû xuoáng cho ñeán: "Boá thí baûy baùu": laø nhaèm muoán ñoái chieáu, neân trôû laïi nhaéc laàn nöõa veà thí duï neâu treân. "Nhö laïi coù ngöôøi ñoái vôùi kinh naày..." cho ñeán khoâng theå tính keå": Töùc laø neâu roõ coù ngöôøi thoï trì boán caâu keä nôi kinh naày, thì phöôùc coù theå ñaït ñöôïc laø phaùp thaân voâ vi neân phöôùc ñöùc voâ löôïng, hôn haún phöôùc thí baûy baùu ôû tröôùc, khoâng theå tính toaùn. ÔÛ ñaây noùi moät baøi keä boán caâu: laø khoâng neân hoûi keä cuøng vaên xuoâi, maø chæ khieán bieåu thò ñaày ñuû lyù cuûa phaùp thaân. Do vì moät baøi keä boán caâu thì khoâng duøng vaên kinh noùi veà caùc söï vieäc nhaân duyeân v.v... "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Vì sao? Vì taát caû Boà-ñeà cuûa chö Phaät ñeàu xuaát phaùt töø kinh naày. Chö Phaät, Nhö Lai ñeàu töø kinh naày sinh": Ñaây laø giaûi thích nghi vaán trong söï ñoái chieáu ôû tröôùc. "Vì sao"? Töùc laø coù ngöôøi nghi: Vì sao, duøng baûy baùu Boá thí, ñoù laø Lieãu nhaân, coâng söùc raát nhieàu, nhöng phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc thì ít. Coøn thoï trì moät baøi keä cuõng laø Lieãu nhaân, coâng söùc raát ít nhöng phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc thì laïi nhieàu. Do ñaáy neân noùi laø: "Vì sao"? Phaàn ñaùp lai neâu roõ Boá thí tröôùc laø phöôùc coøn chaáp giöõ töôùng, chæ ñöôïc quaû baùo trong ba coõi, khoâng theå ñöôïc ba loaïi Boà-ñeà cuûa Phaät thoï trì kinh naøy thì ñöôïc phöôùc khoâng chaáp giöõ nôi töôùng, coù theå ñaït ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät. Vì theá, thoï trì moät baøi keä, thì phöôùc ñöùc hôn haún vieäc Boá thí baûy baùu. Sôû dó nhö vaäy, vì kinh giaùo nôi moät baøi keä naày, duïng coâng tuy ít nhöng ñöôïc phöôùc thì nhieàu, coù theå sinh ra quaû vò Phaät, Thoï trì kinh naày, töø Vaên Tueä cho ñeán coù theå ñaït ñöôïc trí chöùng ñaéc cuûa möôøi Ñòa, cuoái cuøng taïo thaønh Lieãu nhaân cho phaùp thaân laøm sanh nhaân cho ÖÙng-Baùo thaân Phaät. Cho neân hôn haún. ÔÛ ñaây noùi Voâ thöôïng Boà-ñeà: töùc laø phaùp thaân voâ vi voâ thöôïng Chaùnh bieán tri chaùnh ñaïo. Noùi leân phaùp thaân aáy xöa nay nhaát ñònh trong

laëng thöôøng truï, theå chaúng phaûi laø phaùp taïo taùc. Thoï trì kinh giaùo aáy chæ coù theå taïo neân Lieãu nhaân, khoâng theå taïo Sinh nhaân, neân noùi: Ñeàu töø nôi kinh naày ra. "Taát caû chö Phaät Nhö Lai ñeàu töø kinh naày sinh ra": Coù thoï trì ngoân giaùo cuûa kinh naày môùi coù theå laøm sanh nhaân cho Baùo thaân Phaät. Do Baùo thaân Phaät naøy, chính laø nhaân nôi vieäc thoï trì kinh ñoù, phaùt taâm Boà-ñeà, khôûi ñaàu töø Taäp chuûng taùnh cuoái cuøng ñeán haønh giaûi, tu coâng ñöùc trí tueä theá gian, traûi qua moät ñaïi A taêng kyø kieáp, haønh ñaïo, chöùng ñaéc Ñòa thöù nhaát, goïi laø kieán ñaïo. Traûi qua ba A taêng kyø kieáp, haønh trì möôøi Ñòa vieân maõn, vöôït qua taâm kim caøng, töùc laø khi taùnh cuûa baûn höõu

hieån baøy, coù hai thöù trang nghieâm, duøng ñaùp laïi nhaân xöa, neân goïi laø nhaân baùo. Thoï trì kinh giaùo, döïa theo ñaáy laø tu taäp, baùo ñaït ñöôïc laø quaû vò Phaät. Do nghóa noùi Lieãu laø Sinh, neân goïi laø töø nôi kinh naày sinh ra. Chaúng phaûi nhö phaùp theá gian luaän veà theå laøm sinh. Nhö Baùo thaân Phaät laø Sinh nhaân thì ñoái töôïng ñöôïc sinh laø Höõu vi hay laø voâ vi? Neáu laø Höõu vi töùc phaûi voâ thöôøng. Phaàn tieáp sau cuûa kinh daãn thí duï veà nuùi chuùa Tu-di ñeå giaûi thích. Neáu Phaät öùng hoùa, döïa vaøo kinh giaùo, töø Sinh nhaân sinh ra thì phaûi laø Phaät thaät. Nhö laø Phaät thaät thì vì sao phaàn kinh treân noùi: Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Phaät Nhö Lai chöùng ñaéc taâm Boà-ñeà. Neáu ñònh roõ chaúng phaûi laø Phaät thaät, thì cuùng döôøng Phaät naày laø coù phöôùc ñöùc hay khoâng coù phöôùc ñöùc? Nghi vaán aáy, phaàn sau cuûa kinh, nôi thí duï veà vi traàn chöa theå giaûi thích. Ñaõ coù Baùo thaân Phaät, aét coù Phaät öùng hoùa, laø dieäu duïng cuûa hình boùng, neân Phaät öùng hoùa cuõng noùi laø töø kinh naày sinh ra. Ñaõ nghe phaùp Phaät töø nôi kinh naày sinh ra hai Baùo thaân Phaät vaø Phaät öùng hoùa, coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi: Phöôùc thí cuûa baûy baùu duïng coâng raát laø nhieàu thì phöôùc ñaït ñöôïc cuõng phaûi nhieàu. Thoï trì moät baøi keä nôi kinh giaùo, duïng coâng raát ít, neân phöôùc ñaït ñöôïc cuõng phaûi laø ít. Nhöng sôû dó noùi thoï trì moät baøi keä boán caâu nôi kinh naày, sinh ra ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät hôn haún phöôùc thí cuûa baûy baùu. Nhö theá ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät aáy laø quyeát ñònh töø kinh naày xuaát phaùt, töø kinh naày sinh ra, hôn haún phöôùc thí baûy baùu, hay laø khoâng quyeát ñònh? Ñaïi theå laø coù yù nieäm nghi vaán nhö vaäy. Laïi noùi: ôû ñaây, ba thöù Phaät laø phaùp giôùi thaâm dieäu, neáu töø nôi kinh naày xuaát phaùt, töø nôi kinh naày sinh ra, thì theå laø coù, chuùng ta phaûi thaáy, phaûi bieát, nhöng hieän taïi chuùng ta khoâng thaáy khoâng bieát, neâu roõ laø khoâng. Nhö theá, vì sao noùi phaùp Phaät töø nôi kinh naày sinh

ra hai Baùo thaân Phaät vaø Phaät öùng hoùa? Nhaän bieát Nhö Lai noùi ba Phaät aáy vôùi nghóa voâ cuøng saâu xa, neân cho töø ngoân giaùo cuûa moät keä nôi kinh sinh ra, laø coù ngöôøi coù theå tin töôûng, hay khoâng coù ngöôøi coù theå tin töôûng? Nghi vaán nhö theá, neân Phaät ñaùp: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Goïi laø Phaät phaùp, thì Phaät phaùp aáy chaúng phaûi laø Phaät phaùp...”. Neâu roõ, chö Phaät Nhö Lai chöùng ñaéc ba thöù phaùp Boà-ñeà cuûa Phaät, thuyeát kinh giaùo aáy, trôû laïi giaûng giaûi veà ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät. Vì theá, neáu thoï trì kinh naày töùc laø thoï trì ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät, ñöôïc laøm nhaân nôi quaû vò cuûa ba Phaät aáy, ñöùng ñaàu cuûa phaùp giôùi thaâm dieäu. Tuy töø moät baøi keä nôi kinh sinh ra, nhöng chính coù theå laø phaùp ñaït ñöôïc cuûa nhaø Phaät, chaúng phaûi laø caûnh giôùi cuûa haøng phaøm phu, haøng Nhò thöøa. Khoâng hieåu, khoâng bieát, nhöng laïi sinh nghi: Ba thöù Phaät aáy laø quyeát ñònh töø nôi kinh naày xuaát sinh, hay laø khoâng quyeát ñònh? Nhö vaäy goïi laø khuyeán khích tin töôûng. Sôû dó ñoaïn kinh naày laäp laïi töø Phaät Phaùp-Phaät phaùp: laø nhaéc laïi nôi phaàn kinh tröôùc: “Phaùp Phaät töø nôi kinh naày sinh ra hai Phaät laø Baùo thaân Phaät, Phaät öùng hoùa, neân vieát: “Phaät phaùp - Phaät phaùp”. Coù choã noùi Phaät phaùp - Phaät

phaùp: laø neâu roõ ba thöù phaùp Boà-ñeà cuûa Phaät aáy, chính laø phaùp cuûa nhaø Phaät, neân laëp laïi: Phaät phaùp - Phaät phaùp. “Töùc chaúng phaûi laø Phaät phaùp”: Noùi roõ phaùp chöùng ñaéc cuûa Phaät aáy chaúng phaûi laø choã ñaït ñöôïc cuûa haøng phaøm phu, Nhò thöøa, do hai Thöøa kia chaúng phaûi laø Phaät phaùp, neân cho: Chaúng phaûi laø Phaät phaùp. Roõ raøng Phaät phaùp aáy chaúng phaûi laø caûnh giôùi cuûa haøng Nhò thöøa, do ñoù khoâng thaáy, khoâng ñaït ñöôïc. Cuõng coù theå noùi veà nghóa phöôùc ñöùc nhieàu ít, chính laø caûnh giôùi cuûa Phaät, chaúng phaûi laø caûnh giôùi cuûa ngöôøi khaùc. Cuõng neân noùi ñoù laø Phaät phaùp, neâu roõ chính laø quaû vò cuûa Nhö Lai, ñöùng ñaàu nôi Phaät phaùp. Do ñoù chæ neân sinh tin töôøng, chôù hoà nghi. Luaän noùi: Thí duï veà phöôùc ñöùc thuø thaéng naày chæ roõ nghóa gì?: Luaän chuû muoán duøng keä ñeå giaûi thích ñoaïn kinh aáy, neân tröôùc laø neâu caâu hoûi: Ñoái vôùi thí duï nhaèm so saùnh thì yù laø chæ roõ veà nghóa gì? Töùc ñaùp: Tuy Phaùp khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå neâu baøy nhöng khoâng phaûi laø troáng roãng. Keû hoà nghi cho: neáu phaùp khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå neâu baøy, thì vieäc thoï trì kinh giaùo aáy phaûi laø khoâng coù phöôùc ñöùc. Nay, Luaän chuû dieãn roäng choã tieáp noái cuûa ñoaïn kinh aáy, yù nhaèm giaûi thích nghi vaán kia, bieän minh vieäc thoï trì kinh naày laø coù phöôùc ñöùc, ñoái chieáu laø hôn haún phöôùc thí baûy baùu; neân chaúng phaûi laø troáng roãng.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 316

Moät ñoaïn kinh naày, Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát: Neâu hoûi ñaùp, yù giaûi thích phaàn kinh: “Baûy baùu ñaày nôi ba ngaøn theá giôùi”, cho ñeán: voâ löôïng khoâng theå tính ñeám, ñoái chieáu vôùi vaên cuûa kinh. Keä thöù hai: Giaûi thích phaàn: “Vì sao? Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Taát caû chö Phaät ñeàu töø nôi kinh naày sinh ra”, cho ñeán “töùc chaúng phaûi laø Phaät phaùp. Thoï trì phaùp vaø thuyeát”: Thoï trì phaùp giaûi thích phaàn trong kinh: Thoï trì moät baøi keä boán caâu. “Vaø thuyeát”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: Vì ngöôøi khaùc maø thuyeát giaûng. “Phöôùc ñöùc chaúng roãng khoâng”: Töùc giaûi thích phaàn trong kinh: Phöôùc aáy hôn haún tröôøng hôïp kia, laø voâ löôïng khoâng theå tính ñeám. Hai caâu treân cuûa keä naày, ñoái vôùi vaên kinh laø ôû sau, nhöng vì sao Luaän chuû ñaõ giaûi thích tröôùc? Hai caâu sau cuûa keä aáy, so vôùi vaên cuûa kinh laø ôû treân, nhöng do ñaâu laïi giaûi thích sau? Do Luaän chuû xem troïng veà yù cuûa nghi vaán veà thoï trì phaùp vaø neâu giaûng, hai caâu kinh ñoù tuy ôû sau, nhöng veà nghóa thì ôû tröôùc neân ñaõ daãn ra ñeå giaûi thích tröôùc. Coøn hai caâu kinh sau tuy ôû tröôùc nhöng caùch dieãn ñaït veà nghóa thì thuoäc phaàn sau neân ñöôïc giaûi thích sau. Tuy noùi laø xem troïng yù cuûa nghi vaán nhöng nghóa aáy laø theá naøo? ÔÛ treân noùi: Phaùp chöùng ñaéc khoâng ñoàng vôùi teân goïi (danh) hình töôùng (töôùng), khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå thuyeát giaûng. Keû nghi hoaëc beøn cho: Thoï trì kinh giaùo laø chaúng coù lôïi ích gì. Do vaäy ñaõ duøng thí duï ñoái chieáu so saùnh, laøm roõ vieäc thoï trì kinh laø coù phöôùc thöïc söï. Vì caùch theå hieän cuûa nghóa ôû tröôùc neân giaûi thích tröôùc. “Phöôùc chaúng höôùng ñeán Boà-ñeà”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: Duøng baûy baùu nôi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeå

Boá thí, laø nhoùm phöôùc ñöùc thöù nhaát, neâu roõ ñaáy laø nhoùm phöôùc ñöùc höõu laäu, theå laø chaáp giöõ töôùng neân khoâng theå höôùng ñeán Boà-ñeà. “Hai, höôùng tôùi Boà-ñeà”: Bieän minh vieäc thoï trì kinh giaùo, vaø vì ngöôøi khaùc giaûng noùi laø phöôùc ñöùc khoâng chaáp giöõ nôi töôùng, neân coù theå höôùng tôùi Boà-ñeà. “Vì sao noùi: Thöa Theá Toân! Nhoùm phöôùc ñöùc v.v...”: laø vì nhaèm giaûi thích moät keä aáy, tröôùc neâu phaàn kinh tieáp noái maø hai caâu keä sau ñaõ giaûi thích. Töø “keä noùi” trôû xuoáng: laø neâu daãn hai caâu keä sau, so vôùi kinh coù söï lieân heä: Töø caâu “Nghóa naày nhö theá naøo” tieáp xuoáng: Sau ñaáy neâu caâu hoûi ñeå giaûi thích chung caû kinh vaø keä.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 317

Nhöng hai caâu treân trong keä vaãn chöa ñöôïc giaûi thích, vì sao laïi neâu daãn vöôït nôi nöûa keä sau? Vì ñaáy thuoäc phaàn kinh ñaõ giaûi thích. Chæ vì hai caâu treân cuûa keä laø giaûi thích veà yù ñoái chieáu. Do yù aáy ôû tröôùc neân tröôùc taïo hai caâu treân cuûa keä ñeå giaûi thích veà phaàn vaên kinh ñoái chieáu sau, khieán phaàn vaên xuoâi trong Luaän nhaèm theo ñuùng phaàn ñaàu cuûa kinh, thöù lôùp maø giaûi thích. Vì vaäy, neân daãn tröôùc phaàn kinh: “Ñöùc Theá Toân nhoùm phöôùc ñöùc v.v”, töùc vöôït duøng nöûa keä sau, thuoäc choã caàn giaûi thích. “Theá naøo laø hai?”: Nhaèm giaûi thích nöûa keä treân. Neâu caâu hoûi nôi caâu thöù tö veà hai thöù coù theå höôùng ñeán Boà-ñeà, neân laø hai: Moät laø thoï trì. Hai laø dieãn noùi. Ñaây laø caên cöù theo mình, ngöôøi, trong, ngoaøi, laø hai. Töùc laø neâu daãn choã kinh caàn giaûi thích tieáp ñeå toùm keát. “Vì sao goïi laø nhoùm phöôùc ñöùc?”: Töùc laø hoûi phöôùc thí baûy baùu, cuøng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, vì sao ñeàu goïi laø nhoùm (tuï). Lieàn ñaùp: Nghóa cuûa nhoùm coù hai thöù: 1. Nghóa tích tuï: Giaûi thích chung cho phöôùc thí baûy baùu vaø phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, caû hai ñeàu coù nghóa tích tuï, ñeàu ñöôïc goïi laø tuï (nhoùm). 2. Nghóa tieán tôùi: Neâu roõ hai thöù phöôùc ñöùc aáy, tuy ñeàu coù nghóa tích tuï, nhöng khaùc nhau laø coù höôùng tôùi, khoâng coù höôùng tôùi. Phöôùc thí baûy baùu chæ coù nghóa thöù nhaát (tích tuï), khoâng coù theå tieán tôùi, phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh coù nghóa tích tuï, laïi coù nghóa tieán tôùi. “Nhö ngöôøi gaùnh naëng, ñöôïc goïi laø Tuï”: Ñaây laø duï rieâng veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, laø tích tuï maø coù nghóa tieán tôùi. “Nhö vaäy, nhoùm phöôùc ñöùc kia...”: Ñaây laø giaûi thích coù nghóa tích tuï maø khoâng coù nghóa tieán tôùi: Neâu roõ phöôùc thí baûy baùu coù ñöôïc nghóa tích tuï nhaân quaû cuûa haøng Trôøi, ngöôøi. Cho neân goïi laø nhoùm. Vì khoâng theå chieâu caûm ñöôïc quaû Boà-ñeà, neân goïi chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc. “Hai thöù aáy coù theå höôùng tôùi ñaïi Boà-ñeà”: giaûi thích vieäc thoï trì, dieãn noùi, coù theå töø xa ñaït ñöôïc ñaïo quaû Boà-ñeà, laø tích tuï maø coù nghóa tieán tôùi. “Do ñaáy, ñoái vôùi nhoùm phöôùc ñöùc kia, thì phöôùc ñöùc naày laø hôn haún”: laø Luaän chuû duøng keä vaø vaên xuoâi ñeå giaûi thích phaàn kinh xong, toùm keát veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh laø hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc Boá thí baûy baùu. “Vì sao hai thöù aáy coù theå ñaït ñöôïc ñaïi Boà-ñeà”: Luaän chuû muoán noùi keä tieáp theo giaûi thích ñoaïn kinh sau. Cho neân chuyeån tieáp yù töø caâu

“hai coù theå tôùi Boà-ñeà” cuûa keä treân. Töùc laø hoûi vieäc thoï trì, dieãn noùi coù yù nghóa nhaân gì ñoái vôùi quaû Boà-ñeà? “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø daãn kinh ñeå ñaùp coù nghóa cuûa nhaân. Tuy neâu daãn phaàn kinh aáy, ñoái vôùi Boà-ñeà coù nghóa cuûa nhaân, nhöng chöa giaûi thích lyù do nôi vieäc taïo ra nghóa cuûa nhaân, neân ñaõ nhaéc laïi phaàn kinh: Vì sao noùi Boà-ñeà cuûa chö Phaät v.v töùc laø hoûi, roài duøng keä ñeå giaûi thích. “Nôi Thaät” goïi Lieãu nhaân”: Keä thöù hai naày giaûi thích phaàn trong kinh: Taát caû Voâ thöôïng Boà-ñeà cuûa chö Phaät ñeàu xuaát phaùt töø kinh naày. Bieän minh vieäc thoï trì kinh naày cuøng vôùi phaùp Phaät (Phaät phaùp thaân) laø Lieãu nhaân, chaúng phaûi laø taïo Sinh nhaân. Neân chæ noùi: “Nôi Phaät goïi Lieãu nhaân”. “Thaät”: Neâu roõ veà phaùp thaân voâ vi, xöa nay voán trong laëng, theå döùt tuyeät moïi giaû doái, ñieân ñaûo cuûa höõu vi, neân goïi laø thaät. Cuõng Sinh nhaân cho khaùc: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Chö Phaät Nhö Lai ñeàu töø kinh naày sinh”, laøm saùng toû kinh naày khoâng chæ coù theå cuøng vôùi phaùp Phaät (Phaät phaùp thaân) laøm Lieãu nhaân, cuõng cuøng vôùi hai Baùo thaân Phaät vaø Phaät öùng hoùa, duøng laøm Sinh nhaân. Bieän minh Baùo thaân Phaät laø choã ñaùp laïi taát yeáu cuûa muoân haïnh ñoái vôùi nhaân ñaõ traûi qua, nghóa ñöôïc duøng nhö choã khôûi döïng veà nghóa duøng aáy, neân coù theå noùi Lieãu laø Sinh, do ñoù vieát: “Cuõng Sinh nhaân cho khaùc”. Sôû dó laïi cuøng vôùi Phaät öùng hoùa laøm Sinh nhaân: laø neâu roõ, öùng hoùa töø chaân (thaät) maø coù, lyù ñaõ roõ raøng neân cuõng ñöôïc goïi laø sinh. “Chæ rieâng phaùp chö Phaät”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Phaät phaùp, töùc chaúng phaûi laø Phaät phaùp”. Chæ rieâng phaùp chö Phaät: Töùc chæ laø choã chöùng ñaéc cuûa chö Phaät, chaúng phaûi laø choã coù theå ñaït ñöôïc cuûa haøng phaøm phu, Nhò thöøa. Caâu thöù tö: “Phöôùc thaønh ñeä nhaát theå “: laø caâu toùm keát, laøm roõ. Phöôùc: laø phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Ñeä nhaát Theå: Töùc laø xaùc nhaän hai nhaân Lieãu, Sinh neâu tröôùc ñaõ ñaït ñöôïc ba thöù thaân: phaùp thaân, Baùo thaân, ÖÙng thaân nôi quaû vò Phaät voâ thöôïng, laø theå baäc nhaát, chaúng phaûi laø phaùp ñaït ñöôïc cuûa haøng phaøm phu, Nhò thöøa. Thoï trì kinh naày, coù theå ñaït ñöôïc ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät, töùc coù phöôùc ñöùc, trôû thaønh nghóa cuûa nhaân, xaùc nhaän vieäc thuyeát phaùp laø chaúng troáng khoâng, ñaâu coù theå cho: “Neáu khoâng theå giöõ laáy, thì baøy, neân laø thuyeát giaûng troáng khoâng, voâ ích”. Töø caâu: “Nghóa naày theá naøo”, tieáp xuoáng: laø phaàn vaên xuoâi nôi Luaän, taïo ra hai yù, ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh vöøa daãn. YÙ thöù nhaát Töø

ñaàu ñeán: “Ñeàu töø nôi kinh naày sinh ra”: laø giaûi thích nöûa keä treân, giaûi thích phaàn trong kinh: Töø nôi kinh naày xuaát phaùt, töø nôi kinh naày sinh ra. “Boà-ñeà: laø phaùp thaân, theå kia thaät voâ vi”: laø giaûi thích hai chöõ “nôi thaät” nôi caâu treân trong keä. Nhaèm giaûi thích vieäc thoï trì, dieãn noùi, ñoái vôùi phaùp thaân laø Lieãu nhaân, tröôùc neâu roõ, phaùp thaân, Theå chaúng phaûi laø phaùp taïo taùc, goïi laø voâ vi. Vì theá, nôi phaùp thaân kia, hai thöù ñoù coù theå laøm

Lieãu nhaân. Khoâng taïo neân Sinh nhaân”: laø neâu roõ, phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh khoâng theå laøm thaønh theå cuûa phaùp thaân, khoâng laøm Sinh nhaân, chæ coù theå hieån baøy veà phaùp thaân. Cho neân laøm Lieãu nhaân. “Khaùc” Phaät hoùa thaân öùng hieän töôùng haûo, Phaät thoï baùo...”: Vì nhôø thoï trì dieãn noùi Kinh naøy neân laøm thaønh ñöôïc duïng cuûa hai thaân Phaät (Baùo vaø öùng hoùa). Cho neân keát luaän ñoù laø sinh nhaân. “Do coù theå laøm nhaân cho Boà-ñeà, vì theá goïi laø nhaân”: laø giaûi thích chung veà nghóa laøm Sinh nhaân, Lieãu nhaân. “Hieån baøy, trong phöôùc ñöùc kia thì phöôùc ñöùc naày hôn haún”: Töùc giaûi thích xong, toùm keát veà nghóa thuø thaéng. Töø caâu: “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu choã kinh ñöôïc giaûi thích ra ñeå toùm keát. Töø caâu: “Theá naøo thaønh nghóa naày” tieáp xuoáng laø yù thöù hai trong Luaän, giaûi thích hai caâu sau nôi keä, cuõng laïi giaûi thích phaàn trong kinh: “Phaät phaùp - Phaät phaùp...”. “Theá naøo thaønh nghóa naày”: Töùc troû laïi neâu yù nghi vaán trong phaàn kinh treân. Nghi vaán: “Theá naøo thoï trì moät keä nôi kinh giaùo naày coù theå laøm nghóa cho Sinh nhaân, Lieãu nhaân nôi ba Phaät? Toâi chöa coù theå sinh tin töôûng, neân noùi: “Vì sao thaønh nghóa naày”. Cho neân daãn keä giaûi ñaùp: “Chæ rieâng phaùp chö Phaät, Phöôùc thaønh ñeä nhaát theå”. Neâu roõ: Ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät, töø moät keä nôi kinh naày sinh ra, laøm nghóa cuûa hai nhaân, laø caûnh giôùi cuûa Phaät, chaúng phaûi laø ñoái töôïng ñöôïc nhaän bieát cuûa oâng, vaäy chæ neân sinh tin töôûng. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Goïi laø Phaät phaùp v.v” ñeán: Nghóa baát coäng ñeä nhaát: laø laïi neâu daãn phaàn kinh noái tieáp, löôïc giaûi veà nghóa trong phaàn kinh kia, roài neâu daãn keä ñeå toùm keát. “Do coù theå laøm phaùp nhaân ñeä nhaát”: laø do phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, laøm phaùp nhaân Ñeä nhaát cho ba thöù Boà-ñeà cuûa Phaät. “Vì theá, trong phöôùc ñöùc kia, thì phöôùc ñöùc naày hôn haún”: Töùc Luaän chuû duøng keä vaø vaõn xuoâi nôi Luaän giaûi thích moät ñoaïn kinh naày

xong, neâu toùm keát chung veà vieäc thoï trì kinh coù ñöôïc phöôùc ñöùc hôn haún phöôùc thí baûy baùu. Cho neân söï thuyeát giaûng chaúng phaûi laø uoång khoâng, voâ ích. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Vò Tu ñaø hoaøn coù theå suy nghó: Ta ñaõ ñaït ñöôïc quaû Tu ñaø hoaøn chaêng v.v”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù hai trong phaàn ñoái chieáu. Sôû dó coù söï noái tieáp vì ôû ñaây coù nghi vaán. Nghi vaán naày cuõng töø nôi ñoaïn thöù saùu: “Nhö Lai thuyeát giaûng caùc phaùp laø khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi, Thaùnh nhaân ñeàu do nôi phaùp voâ vi ñöôïc mang teân” sinh ra nghi vaán thöù ba. Vì sao sinh nghi? Neáu taát caû Thaùnh nhaân ñeàu do nôi phaùp voâ vi ñöôïc goïi teân, laø phaùp khoâng theå giöõ laáy khoâng theå dieãn noùi thì Tu ñaø hoaøn v.v cuõng laø Thaùnh nhaân, ñoù laø do phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, hay laø nhôø nôi phaùp höõu vi maø ñöôïc mang teân? Neáu nhôø nôi phaùp höõu vi maø ñöôïc mang teân thì khoâng neân noùi laø ñaõ lìa phaàn ñoaïn sinh töû. Neáu nhôø nôi voâ vi maø ñöôïc mang teân, thì voâ vi aáy laø coù theå giöõ laáy, coù theå dieãn noùi, hay laø khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi? Neáu khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi thì so

vôùi phaùp voâ vi ñaït ñöôïc cuûa chö Phaät, Boà-taùt neâu treân, laø moät hay laø khaùc. Voâ vi aáy neáu laø khaùc thì khoâng theå goïi laø Thaùnh. Voâ vi aáy neáu laø moät thì leõ ra khoâng coù khaùc. Laïi nöõa, ñaõ coù chöùng ñaéc boán quaû Sa moân nhö Tu ñaø hoaøn v.v thì vì sao noùi laø khoâng theå giöõ laáy? Laïi nhö ngöôøi vöøa noùi: Ta ñaït ñöôïc quaû Sa moân, vì sao noùi laø khoâng theå dieãn noùi? Nhö theá, phaùp chöùng ñaéc roõ laø coù theå giöõ laáy, coù theå dieãn noùi, vì sao noùi phaùp chöùng ñaéc laø khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi? Coù nghi vaán nhö theá, neân ñaùp: YÙ neâu roõ boán quaû Sa moân aáy cuõng laø khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi. Do ñoù, kinh noùi: “Thaät söï khoâng coù phaùp goïi laø Tu ñaø hoaøn, cho ñeán: Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø A-la-haùn. Boán ngöôøi naày, vaøo luùc chöùng ñaéc quaû, khoâng thaáy coù moät phaùp naøo ñeå coù theå chöùng ñaéc laøm quaû, goïi laø Tu ñaø hoaøn, cho ñeán A-la-haùn. Cho neân boán quaû Sa moân naày cuõng khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi. ÔÛ ñaây, sôû dó noùi thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Tu ñaø hoaøn v.v: laø ñaùp laïi nghi vaán veà choã coù theå giöõ laáy, coù theå neâu baøy, neân baøn rieâng. Neáu giaûi thích roäng thì boán quaû Sa moân naày cuõng ñöôïc goïi laø coù theå giöõ laáy, coù theå dieãn noùi. Cuõng ñöôïc goïi laø khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi. Cuõng coù theå noùi laø höõu vi. Cuõng coù theå noùi laø voâ vi Boán quaû Sa moân laø trí tueä voâ laäu, theå laø voâ thöôøng, khoâng traùnh khoûi sinh dieät, laø höõu vi, neân cuõng ñöôïc goïi laø höõu vi. Do hieåu roõ veà taùnh khoâng ñònh

cuûa sinh aám, coù theå ñoaïn tröø phieàn naõo nôi ba kieát, laø quaû cuûa voâ vi cuûa khoâng xöù, khoâng thoï nhaän quaû baùo cuûa ba ñöôøng döõ, cho ñeán A-la-haùn ñoaïn tröø boán truï Hoaëc, khoâng thoï quaû baùo nôi ba coõi. Ñaây laø söï an laïc cuûa voâ vi. Cho neân cuõng ñöôïc goïi laø voâ vi. Ngöôøi cuûa hai Thöøa naày ñaït lyù chaùnh cuûa voâ ngaõ, cuøng döùt tröø kieát, laø voâ vi neân goïi laø Thaùnh, nhöng chöa ñaït ñöôïc hai thöù phaùp khoâng cuûa chaân nhö, nhaân duyeân, chöa coù theå dieät tröø heát voâ minh nôi sinh töû bieán dòch, hoaøn toaøn laø voâ vi, neân khoâng nhö Phaät, Boà-taùt. Sôû chöùng ñaõ coù saâu caïn khoâng ñoàng, thì roõ raøng laø coù khaùc, ñaâu coù theå cho voâ vi laø ñoàng, beøn cho hai Thöøa laø ngang baèng vôùi Phaät, Boà-taùt. ÔÛ ñaáy laø do teân goïi voâ vi cuûa Thaùnh laø moät, neân caàn coù söï phaân bieät, giaûi thích cuûa kinh naày laøm roõ choã khaùc. Boán quaû Sa moân naày noùi coù theå giöõ laáy: laø giöõ laáy quaû voâ vi. Coù theå dieãn noùi: laø nhö sôû chöùng cuûa mình, döïa nôi teân, chöõ hö giaû, höôùng ñeán ngöôøi khaùc ñeå thuyeát giaûng. Noùi khoâng theå giöõ laáy: laø khi chöùng ñaéc boán quaû Sa moân, ñaït ñöôïc söï hieåu bieát veà voâ ngaõ, khoâng, ôû trong phaùp naêm aám cuûa chuùng sinh, khoâng coù moät phaùp naøo goïi laø Tu ñaø hoaøn v.v. Laïi nöõa, khoâng theå giöõ laáy: laø khoâng giöõ laáy caûnh giôùi cuûa saùu Traàn nhö saéc v. v. “Khoâng theå dieãn noùi: Töùc neâu roõ, phaùp sôû chöùng chæ coù theå duøng taâm nhaän bieát, khoâng theå duøng ngoân töø dieãn noùi . cho neân goïi laø khoâng theå dieãn noùi. Ngöôøi cuûa boán quaû, chæ duyeân nôi sinh khoâng ñeå chöùng ñaéc quaû, haõy coøn khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi, huoáng laø chö Phaät,

Boà-taùt, chính laø do chaân nhö thanh tònh maø ñöôïc mang teân, laïi coù theå giöõ laáy, neâu baøy? Vì nhaèm döùt tröø nghi vaán aáy neân theo thöù lôùp daãn ra. “YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Ngöôøi Tu ñaø hoaøn coù theå nghó mình ñaõ ñaït ñöôïc quaû Tu ñaø hoaøn chaêng”? Töùc Nhö Lai hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà, yù cuûa Toân giaû theá naøo? Tu ñaø hoaøn v.v ñaõ hieåu roõ ñöôïc voâ ngaõ, ñoaïn tröø thaân kieán, giôùi thuû, nghi, khi chöùng ñaéc Thaùnh quaû, vaãn coøn coù theå taùc nieäm phaân bieät: Mình coù theå ñaït ñöôïc quaû Tu ñaø hoaøn chaêng? Do ñaáy, Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp noùi laø khoâng. Lieàn giaûi thích vì sao laø khoâng. Vì thaät söï khoâng coù moät phaùp naøo goïi laø Tu ñaø hoaøn, neâu roõ: Tu ñaø hoaøn v.v luùc chöùng ñaéc quaû, ñaït ñöôïc söï thoâng toû veà voâ ngaõ, ôû nôi chuùng sinh giaû danh cuøng phaùp naêm AÁm, laø vaéng baét, moät khoâng khoâng coù choã phaân bieät, cho ñeán saùu traàn cuõng khoâng. ÔÛ trong noäi phaùp nôi naêm AÁm cuûa chuùng sinh, khoâng thaáy moät phaùp quyeát ñònh, thaät söï ñeå coù theå goïi laø Tu ñaø hoaøn. ÔÛ nôi caûnh giôùi cuûa saùu traàn cuõng khoâng thaáy moät phaùp

naøo laø coù theå giöõ laáy, cho neân khoâng taùc nieäm, nghó mình ñaït ñöôïc quaû Tu ñaø hoaøn v.v. Töø “Tu ñaø hoaøn”, cho ñeán: “Khoâng coù moät phaùp naøo goïi laø A-la- haùn”: laø neâu daãn chung veà boán quaû, laøm roõ nghóa khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi, ñeå giaûi thích nghi vaán tröôùc, nghóa gioáng nhau coù theå nhaän bieát. Nhaân hoûi A-la-haùn khoâng taïo nieäm naày: Ta ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn thì sinh nghi vaán: Neáu A-la-haùn khi chöùng ñaéc quaû, khoâng sinh yù nghó: “Ta ñaït ñöôïc quaû “, thì do ñaâu A-la-haùn vaãn coù yù nghó: Ta ñaït ñöôïc quaû vò A-la-haùn. Neân ñaùp: “Thöa ñöùc Theá Toân! Neáu A-la-haùn coøn coù yù nghó: Ta ñaït ñöôïc quaû vò A-la-haùn, töùc laø chaáp nôi ngaõ, nhaân v.v”. YÙ cuûa phaàn ñaùp, neâu roõ: Tröôùc noùi: Ta khoâng coù yù nghó ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn, töùc khi chöùng ñaéc quaû A-la-haùn, ñaõ ñoaïn tröø saïch boán truï Hoaëc, neân khoâng khôûi nieäm: Ta Baø coù theå ñaït ñöôïc quaû. A-la-haùn naày vaãn coøn coù taäp khí laø Hoaëc cuûa voâ minh chöa ñoaïn tröø, neân sau laïi coù yù nieäm: Ta coù theå ñaït ñöôïc quaû. Chaúng phaûi cho laø coù boán truï ngaõ kieán nhö ngaõ, nhaân, thoï maïng v.v. Nhöng döïa nôi kinh naày, chæ baøn rieâng veà A-la-haùn chöa döùt tröø heát taäp khí, hoaëc khoâng baøn veà choã chöa ñoaïn tröø Hoaëc cuûa ba quaû tröôùc. Döïa vaøo phaàn sau nôi Luaän ñeå giaûi thích, töùc bieän bieät chung veà ba ngöôøi tröôùc, neâu roõ hai ngöôøi tröôùc môùi ñoaïn tröø hai ñieân ñaûo Ngaõ, Thöôøng, chöa ñoaïn heát hai ñieân ñaûo sau, neân coù haønh phieàn naõo. Hai ngöôøi sau (hai quaû sau) cuõng ñoaïn tröø hai ñieân ñaûo Laïc, Tònh, neân khoâng haønh phieàn naõo, chæ coøn coù taäp khí cuûa voâ minh. “Theá Toân! Con ñaït ñöôïc tam muoäi Voâ traùnh, laø ngöôøi ñöùng ñaàu v.v”: Nhö Lai thöôøng noùi: Vieäc aùc thì phaùt loà, phaùp thieän thì aån giaáu. ÔÛ ñaây, Toân giaû Tu Boà-ñeà vì sao laïi töï neâu baøy: “Phaät noùi con laø ngöôøi ñaït ñöôïc tam muoäi Voâ traùnh baäc nhaát”. Nhöng Toân giaû Tu Boà-ñeà muoán neâu daãn ra sôû ñaéc cuûa mình, khoâng khôûi yù nghó: Ta ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh, laø A-la-haùn lìa duïc, chöùng ñaéc quaû thöù nhaát, so vôùi nghóa khoâng giöõ laáy laø ñoàng hay chaúng ñoàng? Bieän

minh caùc A-la-haùn kia noùi: Ta khoâng khôûi yù nghó, khoâng coù boán Truï thoâ troïng, hoaëc cuõng chöa ñoaïn taäp khí veà ngaõ. Nay Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi khoâng khôûi yù nghó, thì taäp khí nôi ngaõ cuõng khoâng, do kheùo haøng phuïc neân chaúng phaûi laø vónh vieãn ñoaïn tröø. Sôû dó noùi nhö theá laø nhaèm khieán cho ngöôøi sinh tin töôûng, nhö Tu Boà-ñeà thaät söï chöùng ñaéc phaùp aáy. Nhöng Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi khoâng khôûi yù nghó: Töùc luoân taïo taâm ngaên giöõ, khieán taäp khí nôi ngaõ khoâng phaùt sinh. Laïi nöõa, Toân giaû Tu Boà-ñeà laø Boà-taùt phaùp thaân, hieän laøm Thanh

vaên vónh vieãn khoâng coù taäp khí, neân khoâng khôûi nieäm: Ta ñaït ñöôïc A-la-haùn. “Phaät noùi con laø ngöôøi ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh baäc nhaát”: Sôû dó goïi Tam muoäi aáy laø Tam muoäi Voâ traùnh: laø do Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ kheùo coù theå taïo taâm ngaên giöõ taäp khí, töï ñoái vôùi chuùng sinh khoâng khôûi taâm tham, saân, si. Laïi cuõng khoâng khieán chuùng sinh ñoái vôùi mình daáy taâm tham, saân, si. Cho neân trong kinh, Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi: Neáu coù ngöôøi hieàm khích veà vieäc Ta ngoài, thì Ta seõ troïn ngaøy ñöùng, khoâng dôøi ñoåi choã. Neáu coù ngöôøi hieàm khích veà vieäc Ta ñöùng, thì Ta seõ troïn ngaøy ngoài v.v. vì theá, Toân giaû Tu Boà-ñeà, ñeán caû vieäc khaát thöïc, luoân duøng taâm ñònh quan saùt chuùng sinh, ngöôøi ñi tröôùc ñoái vôùi mình khoâng gaây chöôùng ngaïi thì môùi ñi vaøo xoùm laøng, neáu hoï taïo chöôùng ngaïi thì Toân giaû döøng laïi khoâng ñi khaát thöïc. Neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà ôû trong boán oai nghi luoân töï kheùo ngaên giöõ caùc taäp khí, khieán chuùng khoâng khôûi. Do ñaït ñöôïc Tam muoäi aáy, khoâng cuøng vôùi ngöôøi khaùc tranh caõi phaàn phieàn naõo chöôùng ñoù döùt saïch neân goïi laø ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh (khoâng tranh caõi). Caùc vò A-la-haùn khaùc nhö Toân giaû Xaù-lôïi-phaát v.v khoâng theå kheùo ngaên chaän taäp khí, neân cuøng vôùi söï vaät tranh caõi, khoâng ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh. Nhö theá, coù ngöôøi sinh vaán naïn: Nhö Lai ñoái vôùi caùc thöù taäp khí caáu nhieãm ñeàu ñaõ döùt saïch, vì sao vaãn coøn bò nhöõng keû nhö Toân Ñaø Leâ huûy baùng, haù coù taäp khí chöa heát chaêng? Ñaùp: Nhö Lai khoâng phaûi do coù taäp khí neân bò ngöôøi khaùc huûy baùng. ÔÛ ñaây coù hai nghóa. Nhö Lai nhaän bieát veà caên cô cuûa chuùng sinh neân nghe keû khaùc huûy baùng, thì moät laø nhaân ñaáy deã hoùa ñoä hoï. Hai laø nhaèm hieån baøy coâng ñöùc cuûa Phaät. Naêm traêm vò ñaïi ñeä töû cuûa Nhö Lai cuøng ñaït ñöôïc Tam muoäi nhieàu ít khoâng ñoàng, nhöng moãi vò ñeàu ñöôïc goïi laø baäc nhaát. Nhö Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaït ñöôïc möôøi ngaøn Tam muoäi, laø trí tueä baäc nhaát. Toân giaû Muïc-kieàn-lieân cuõng ñaït ñöôïc möôøi ngaøn Tam muoäi, laø thaàn thoâng baäc nhaát. Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc saùu vaïn Tam muoäi, trong haøng ñeä töû Phaät, Toân giaû laø ngöôøi ñaït Tam muoäi Voâ traùnh baäc nhaát, neân Nhö Lai ñoái vôùi ñaïi chuùng, thöôøng khen ngôïi ñöùc aáy cuûa Toân giaû. Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ ñaït saùu vaïn Tam muoäi vôùi voâ soá caùc thöù coâng ñöùc, vì sao chæ khen ngôïi moät thöù aáy? Do Tam muoäi naày so vôùi saùu vaïn Tam muoäi kia laø thuø thaéng neân taùn thaùn rieâng. “Ñöùc Theá Toân noùi con laø A-la-haùn lìa duïc v.v”:

Ñaáy laø khen ngôïi veà haïnh khoâng baäc nhaát cuûa Toân giaû Tu Boà-ñeà. Lìa nhöõng duïc naøo?

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 324

Caûnh giôùi cuûa naêm Traàn goïi laø duïc. ÔÛ ñaây neâu roõ ñoái tröôùc caûnh laø duïc, chaúng phaûi neâu caùc phieàn naõo tham duïc goïi laø duïc, do caùc phieàn naõo nhö tham v.v ñaõ ñöôïc döùt saïch töø laâu. Bieän minh Toân giaû Tu Boà- ñeà kheùo ñaït ñöôïc caûnh khoâng nôi naêm traàn. Tuy duyeân nôi naêm Traàn, nhöng caûnh duïc ñoù khoâng theå gaây trôû ngaïi cho taâm. Vì ñaõ loaïi tröø heát phaàn chöôùng ngaïi cuûa Tam muoäi naày, neân ñoái vôùi choã Tam muoäi ñaït ñöôïc, tuøy töøng phaàn töï taïi. Do ñoù goïi laø lìa duïc. “Do Toân giaû Tu Boà-ñeà thaät söï khoâng coù choán haønh”: Neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà lìa hai chöôùng: Khoâng khôûi nieäm cho Ta ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh baäc nhaát, Ta laø A-la-haùn lìa duïc, neân goïi laø: Thaät söï khoâng coù choán haønh. “Maø goïi Toân giaû Tu Boà-ñeà laø khoâng tranh caõi, haønh khoâng tranh caõi”: Töùc cuøng nhaéc laïi hai caâu kinh ñaõ daãn ra ôû tröôùc: Tam muoäi Voâ traùnh, A-la-haùn lìa duïc, nhaèm laøm roõ: Toân giaû Tu Boà-ñeà, do khoâng coù taâm nieäm: Ta ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh baäc nhaát, Ta laø A-la-haùn lìa duïc, cho ñeán taäp khí cuõng khoâng coøn hieän haønh, lìa hai thöù chöôùng. Cho neân cuøng ñöôïc neâu hai teân goïi “Khoâng tranh caõi”. Nhöõng gì laø hai thöù chöôùng? Moät laø chöôùng phieàn naõo. Hai laø chöôùng Tam muoäi. Nhöng Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ kheùo ñaït ñöôïc haønh khoâng, neân choã caàn ñoaïn töø nôi phaàn voâ tri ñaõ heát, phaàn thanh tònh do Tam muoäi ñaït ñöôïc saùng suoát choã chöa ñaït ñöôïc thì khoâng theå nhaän bieát. Choã ñaït ñöôïc thì nhaän bieát ñuùng nhö thaät, khoâng coù laàm laãn, Hoaëc cuûa phaàn voâ tri aáy ñaõ khoâng theå gaây trôû ngaïi che laáp nôi taâm, neân goïi laø khoâng coøn chöôùng ngaïi cuûa Tam muoäi. Chöôùng phieàn naõo: Töùc chæ cho phieàn naõo taäp khí nôi tham, saân, si v.v laøm roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc söï thoâng toû veà voâ ngaõ, khoâng, tröôùc döùt heát Hoaëc nôi taùnh cuûa boán truï chaáp, laïi kheùo ngaên giöõ taâm, töï mình ñoái vôùi chuùng sinh khoâng khôûi taäp khí veà tham, saân, si. Cuõng khieán cho chuùng sinh ñoái vôùi töï thaân, khoâng sinh caùc thöù phieàn naõo nhö tham duïc, khoâng bò hai thöù Hoaëc thoâ teá aáy gaây trôû ngaïi nôi taâm, neân khoâng coøn chöôùng ngaïi cuûa phieàn naõo. Do kheùo ñieàu phuïc taäp khí, neân lìa chöôùng phieàn naõo, coù theå nhaän bieát veà taâm ngöôøi khaùc, khoâng cuøng vôùi ñoái töôïng tranh caõi. Do kheùo thoâng ñaït veà caûnh khoâng hieän tieàn, neân lìa chöùng ñaéc cuûa Tam muoäi, khoâng bò caûnh giôùi che laáp nôi taâm, khoâng cuøng vôùi caûnh choáng traùi, neân goïi laø khoâng tranh caõi, haønh khoâng tranh caõi. Caùc vò A-la-haùn khaùc khoâng theå kheùo thaáu ñaït veà theå khoâng cuûa naêm traàn neân Tam muoâi ñaït ñöôïc coù nhieàu laãn loän sai soùt... Do caùc haøng Thanh vaên trí tueä coøn keùm, caïn, quaùn taâm chöa thaáu trieät, bò caûnh hieän

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 325

tieàn taïo trôû ngaïi, neân trong phaàn Tam muoäi ñaït ñöôïc khoâng thanh tònh, coù chöôùng ngaïi cuûa Tam muoäi. Laïi khoâng kheùo ngaên chaän taäp khí, neân coù chöôùng ngaïi phieàn naõo. Do coù ba ñoaïn aáy neân khoâng coù hai haønh voâ traùnh. Nhöng caùc Thanh vaên khoâng phaûi chæ haïn cheá veà maët Tam muoäi ñaït ñöôïc khoâng hoaøn toaøn thanh tònh, maø giaû nhö coù taïo thaàn thoâng bieán hoùa, tuy ñaït haøng traêm ngaøn vaïn, nhöng chæ coù theå khieán moät taâm moät taïo taùc, khoâng theå khieán nhieàu taâm nhieàu bieán hoùa. Coøn caùc Boà-taùt thì khoâng nhö vaäy. Chö Boà-taùt thoâng toû veà naêm Traàn laø hö voïng, xöa nay voán vaéng laëng, laïi coù theå hieän thaáy lyù bình ñaúng cuûa chaân nhö, neân muoân caûnh khoâng theå quaáy ñoäng gaây trôû ngaïi cho taâm, caùc thaàn thoâng ñaït ñöôïc tuøy yù töï taïi, hieän baøy khaép phaùp giôùi nhieàu taâm vôùi nhieàu bieán hoùa khaùc bieät. Haøng Thanh vaên khoâng chæ moät taâm moät taïo taùc, moïi nhaän bieát cuõng chöa ñaït tôùi choã saâu xa, roäng lôùn. Ví nhö tröôøng hôïp quaùn xeùt veà thieän caên nôi nhieàu ñôøi nhieàu kieáp cuûa moät ngöôøi ñeå ñoä vò aáy xuaát gia. Nhö coù moät ngöôøi ñi ñeán Tinh xaù Kyø Hoaøn muoán xin xuaát gia. Baáy giôø, naêm traêm vò A la haùn cuøng luùc nhaäp ñònh, xeùt thaáy caên cô cuûa ngöôøi aáy, roài xuaát ñònh baûo raèng: OÂng khoâng coù thieän caên. Giaû nhö coù vaøo ñaïo cuõng chaúng chöùng quaû. Vì vaäy, oâng khoâng ñöôïc xuaät gia. Ngöôøi aáy nghe toâi phieàn muoän boû ñi ñeán beân ngoaøi Tinh xaù maø khoùc loùc. Chôït gaëp Nhö lai töø ngoaøi böôùc vaøo, thaáy beøn hoûi: Vì sao ngöôi khoùc? Ngöôøi kia thöa vôùi Phaät: Con muoán xuaát gia. Vì caùc Tyø kheo kia khoâng cho neân con khoùc. Phaät bieát ngöôøi naøy tuy kieáp gaàn ñaây khoâng coù thieän caên, nhöng töøng nhieàu kieáp laâu xa coù gieo troàng thieän, nay muoán ñöôïc ñaïo. Phaät lieàn baûo: Thieân lai Tyø kheo! Ngöôøi aáy lieàn thaønh quaû A la haùn, y baùt ñaày ñuû. Tuy ñaõ ñaéc A la haùn, nhöng vì môùi xuaát gia neân khoâng hieåu roõ oai nghi cuûa vò Tyø kheo. Nhö lai muoán cho ngöôøi aáy hieän thaàn löïc, ñeå caùc ñeä töû Tyø kheo khaùc thaáy maø hoûi. Lieàn baûo ngöôøi aáy: Ngöôi röûa baùt xong, uùp laïi ñöøng cho tieáp xuùc treân maët ñaát, cuõng khoâng ñöôïc ñeå treân giöôøng, treân coû treân laù v.v... Tyø kheo kia, nghe roài röûa baùt xong duøng thaàn löïc ñeå giöõa khoâng trung, khoâng rôi xuoáng ñaát. Caùc Tyø kheo khaùc thaáy laï beøn hoûi: Laø thaàn löïc cuûa Tyø kheo naøo vaäy? Phaät lieàn ñaùp. Aáy laø ngöôøi baïch y (taïi gia) môùi ñaây caàu xin xuaát gia, maø caùc oâng cho laø khoâng coù thieän caên. Chính laø thaàn löïc cuûa ngöôøi ñoù. Caùc Tyø kheo, nghe xong raát laøm xaáu hoå. Vì theá bieát Tam muoäi cuûa A la haùn Tieåu thöøa chöùng ñaéc khoâng chæ coøn laàm laãn, maø daãu coù kheùo ñöôïc cuõng khoâng bieát ñöôïc nhöõng söï vieäc xa.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 4 326

Luaän raèng: “Vöøa noùi veà Thaùnh nhaân...” cho ñeán:“khoâng theå noùi”: laø nhaéc laïi choã sinh nghi nôi phaàn kinh neâu ra trong ñoaïn thöù saùu tröôùc. “Neáu ngöôøi Tu ñaø hoaøn v.v” cho ñeán: “Vì sao thaønh khoâng theå noùi”: laø neâu boán Quaû ñeå ñöa ra vaán naïn. Lôøi vaán naïn khoâng khaùc söï vieäc dieãn tieán trong kinh. “Töø ñaây trôû xuoáng: laø vaên kinh ñoaïn töø nghi vaán kia”, “Töø ñaây trôû xuoáng” laø chæ yù giaûi thích nghi, trong ñoaïn kinh tröôùc, xaùc ñònh nghóa

khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå noùi. Moät ñoaïn kinh naày, duøng moät keä nôi Luaän ñeå giaûi thích heát chaêng? Hai caâu treân cuûa keä giaûi thích chung phaàn vaên kinh neâu boán quaû. Hai caâu sau laø giaûi thích rieâng phaàn vaên kinh tieáp theo neâu Toân giaû Tu Boà- ñeà moät mình ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh. “Khoâng giöõ laáy khoâng noùi: Neâu roõ veà ngöôøi haønh trì, luùc chöùng ñaéc boán quaû, ñaõ lìa caùc Hoaëc nhö Thaân kieán v.v. Ñoái vôùi naêm aám cuûa chuùng sinh cuøng vôùi saùu traàn, khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå goïi laø quaû. Cuõng khoâng coù taâm nieäm: Ta coù theå ñaït ñöôïc quaû. Cho neân khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi. Khoâng moät phaùp quyeát ñònh naøo coù theå chöùng ñaéc laø quaû. Cuõng khoâng coù phaùp chöùng ñaéc vôùi hình töôùng naøo coù theå dieãn noùi, chæ roõ cho ngöôøi khaùc, neân goïi laø: Khoâng theå giöõ laáy cuøng noùi ra. Nhöng vì sao tieáp xuoáng: laø caâu thöù hai, noùi: “ Khoâng giöõ laáy Töï quaû “. ÔÛ ñaây cuõng neân noùi boán quaû laø coù theå dieãn noùi, chæ vì ñaõ xaùc nhaän nghóa khoâng theå giöõ laáy, vaø noùi ôû tröôùc, neân ñaõ boû qua, khoâng baøn. “Döïa vaøo Thieän Caùt kia”: Chính laø noùi ñeán Toân giaû Tu Boà-ñeà, “Noùi lìa hai thöù chöôùng”: neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc tam muoäi Voâ traùnh cuøng lìa duïc, haønh khoâng, neân lìa hai chöôùng. “Nghóa naày laø theá naøo” tieáp xuoáng: laø moät ñoaïn Luaän goàm coù hai yù. Töø ñaàu ñeán: “Ta coù theå ñaït ñöôïc quaû “ laø giaûi thích hai caâu trong keä, giaûi thích phaàn vaên kinh noùi veà boán quaû trong kinh. “Thaùnh nhaân do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân...” cho ñeán: Goïi laø A-la-haùn: laø giaûi thích ngöôøi cuûa boán quaû chöùng ñaéc phaùp voâ vi, goïi laø Thaùnh nhaân. “Tu-ñaø-hoaøn...” cho ñeán “A-la-haùn”: laø giaûi thích nghi vaán neâu treân, xaùc nhaän nghóa khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi. “Nhöng Thaùnh nhaân khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp voâ vi ñeå giöõ laáy quaû cuûa mình”. Neâu roõ Thaùnh nhaân cuûa boán quaû aáy, tuy vaøo luùc chöùng ñaéc, khoâng giöõ laáy ñeå xaùc nhaän nghóa “khoâng theå giöõ laáy, dieãn

noùi “, tuy nhieân, ra khoûi caûnh giôùi chöùng ñaéc thì trôû laïi töï cho laø ñaït ñöôïc quaû voâ vi aáy, neân cuõng coù nghóa: Coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. “Neáu Thaùnh nhaân khôûi taâm: Ta coù theå ñaït ñöôïc quaû, thì töùc laø chaáp veà ngaõ, nhaân v. v: Nghóa naày nhö theá naøo”? Lieàn giaûi thích: “Do coù phieàn naõo kieát söû, vaø phieàn naõo khoâng hieän haønh”. Phieàn naõo söû: laø hai thöù phieàn naõo: Taäp khí, voâ minh. Phieàn naõo khoâng hieän haønh: Töùc laø ngöôøi cuûa hai quaû sau khoâng coù töôùng hieän baøy, laø khoâng töôùng hieän baøy vieäc nuoâi vôï con, laøm vieäc theá gian, haønh phieàn naõo coù caùc Hoaëc thoâ troïng. Trong boán quaû kia, thì hai quaû tröôùc laø taïi gia. Ngöôøi Tu ñaø hoaøn, Tö ñaø haøm, tuy ñoaïn tröø töôùng hieän baøy veà ngaõ, khoâng coøn töôùng hieän baøy veà ngaõ, nhöng vaãn coøn nuoâi vôï con, laøm vieäc theá gian, do ñoù coøn coù phieàn naõo hieän haønh. Laïi coù taäp khí, voâ minh, neân cuõng coù phieàn naõo söû. Hai quaû sau khoâng coù töôùng hieän baøy, laø khoâng töôùng hieän baøy, neân khoâng laøm vieäc theá gian, khoâng coù phieàn naõo hieän haønh, chæ coøn coù voâ minh taäp khí, neân coù

phieàn naõo söû. Nay cho raèng noùi phieàn naõo khoâng hieän haønh laø giaûi thích rieâng veà A na haøm, A-la-haùn. Cuõng coù theå noùi chung cho hai quaû tröôùc, coù phieàn naõo söû, coù haønh phieàn naõo, song Luaän chuû ñaõ löôïc bôùt, chæ bieän minh hai ngöôøi cuûa hai quaû sau. Vì sao? "Vì nhöõng vò kia, khi chöùng ñaéc quaû, ñaõ lìa caùc phieàn naõo nhö chaáp giöõ veà ngaõ?": "Vì sao" laø neâu roõ, ôû ñaây Luaän chuû muoán hieån baøy nghóa naày, neân giaû neâu nghi vaán: Neáu hai quaû taïi gia coøn coù phieàn naõo hieän haønh, thì vì sao noùi: Hai quaû Tu ñaø hoaøn v.v ñaõ lìa boû caùc Hoaëc nhö chaáp giöõ veà ngaõ kieán, maø goïi laø Thaùnh nhaân. Do vaäy neân vieát laø: "Vì sao?". Lieàn ñaùp: Caùc vò aáy, vaøo luùc chöùng ñaéc, ñaõ lìa boû phieàn naõo nhö chaáp giöõ veà ngaõ. ÔÛ ñaây nhaèm neâu roõ, ngöôøi cuûa hai quaû tröôùc, ngay nôi khi chöùng ñaéc, ñaõ lyù giaûi veà voâ ngaõ, döùt tröø caùc Hoaëc cuûa töôùng hieän baøy nhö Thaân kieán v.v, khoâng coù taâm chaáp giöõ laáy quaû, neân goïi laø Thaùnh nhaân. Sôû dó coøn coù phieàn naõo hieän haønh laø vì ra khoûi caûnh giôùi chöùng ñaéc, laïi khôûi töôùng khoâng hieän baøy veà Hoaëc nhö ngaõ kieán v.v, haønh nôi theá gian, neân coù phieàn naõo hieän haønh. "Vì theá, khoâng coù taâm nhö vaäy: Ta coù theå chöùng ñaéc quaû": laø toùm keát veà nghóa khoâng giöõ laáy khi chöùng ñaéc cuûa ngöôøi ôû hai quaû tröôùc. Neân trong kinh noùi: Coù moät Tyø kheo, ñaït ñöôïc quaû Tu ñaø hoaøn, töï noùi

lôùn tieáng: Caùc thöù phieàn naõo daâm duïc thieâu ñoát nôi taâm toâi. Beøn boû vieäc tu ñaïo, trôû veà gia ñình, haønh phaùp theá gian. Theo ñaáy maø xeùt bieát ngöôøi cuûa hai quaû tröôùc coøn coù phieàn naõo hieän haønh. "Vì sao, Toân giaû Tu Boà-ñeà töï taùn thaùn mình ñaõ ñöôïc thoï kyù", tieáp xuoáng: laø yù thöù hai cuûa ñoaïn naày, giaûi thích nöûa keä sau, giaûi thích phaàn vaên kinh noùi veà Tam muoäi Voâ traùnh. Tröôùc laø ñaët ra caâu hoûi: Nhö Lai thöôøng daïy: Vieäc xaáu aùc thì phaùt loà, phaùp thieän thì che giaáu. Vì sao Toân giaû Tu Boà-ñeà, nôi ñaïi chuùng töï taùn thaùn mình ñaït ñöôïc thoï kyù? Neân giaûi thích: Do töï thaân chöùng quaû. Neâu roõ, Tam muoäi Voâ traùnh chæ coù Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc, ngöôøi khaùc khoâng ñöôïc, laø hieån baøy coâng ñöùc cuûa chính mình. "Vì ôû trong nghóa kia sinh taâm tin töôøng": Ñaây laø ñaùp laïi nghi vaán ôû tröôùc. YÙ nghi noùi: Coù ngöôøi sinh yù nghó: Nhö Lai tuy baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh, laø A-la-haùn lìa duïc, nhöng khoâng roõ laø vò aáy thaät söï chöùng ñaéc hay khoâng chöùng ñaéc? Laáy gì ñeå nhaän bieát Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ chöùng ñaéc? Beøn sinh nghi khoâng tin. Toân giaû Tu Boà-ñeà ôû giöõa ñaïi chuùng, taùn thaùn noùi: "Ñöùc Theá Toân noùi con ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh" laø döùt boû choã nghi ngôø kia, khieán hoï sinh tin töôûng, xaùc nhaän ñieàu neâu treân: khoâng khôûi nieäm: "Ta coù theå ñaït ñöôïc quaû ". Toân giaû Tu Boà-ñeà vì chöùng ñaéc neân khoâng khôûi nieäm kia. Laïi giaûi thích: Toân giaû Tu Boà-ñeà, vì sao hieån baøy coâng ñöùc cuûa chính mình? Neân ñaùp: Vì ôû nôi nghóa kia sinh taâm tin töôûng. Neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà duøng phaùp thuø thaéng do mình ñaït ñöôïc ñeå khuyeán khích caùc vò Nhò thöøa khaùc, khieán hoï sinh tin töôûng. "Vì sao chæ noùi haønh Voâ traùnh"? Laø hoûi raèng: Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc Tam muoäi coù

ñeán saùu vaïn, vì sao chæ taùn thaùn veà Tam muoäi Voâ traùnh, maø khoâng taùn thaùn caùc coâng ñöùc khaùc? Phaàn giaûi ñaùp coù hai nghóa: 1. Laøm roõ veà coâng ñöùc thuø thaéng: Bieän minh, trong phaùp Thanh vaên, ñaït ñöôïc Tam muoäi Voâ traùnh laø coâng ñöùc toái thaéng nôi phaùp baäc nhaát, chæ rieâng Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaït ñöôïc caùc vò khaùc khoâng ñöôïc, giaû nhö ñaït ñöôïc cuõng khoâng baèng, neân taùn thaùn rieâng. 2. Vì sinh khôûi tin töôûng saâu xa: Töùc nhaèm khieán cho caùc vò A-la- haùn khaùc chöa ñaït ñöôïc choã hoäi nhaäp nôi Tam muoäi aáy sinh tin töôûng quyeát ñònh caàu chöùng ñaéc phaùp ñoù. Neân vieát laø tin töôûng saâu xa. “Vì sao noùi do Toân giaû Tu Boà-ñeà...” ñeán: “Noùi lìa hai thöù chöôùng”: Ñaây laø neâu daãn kinh, ñaët ra caâu hoûi, roài duøng keä ñeå ñaùp.

“Hai thöù chöôùng”... ñeán: “Neân noùi khoâng coù choå naøo haønh (Voâ sôû haønh): laø neâu AÏa keä trong ñoù noùi Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ lìa hai thöù chöôùng, ñeå giaûi thích phaàn trong kinh: Khoâng coù choå naøo haønh. Töø caâu: “Do yù nghóa aáy, neân noùi laø hai thöù chöôùng”, tieáp xuoáng: laø cuøng giaûi thích veà hai thöù: Traùnh, Voâ traùnh. “Do yù nghóa aáy”: moät caâu naày laø giaûi thích chung veà hai caâu: traùnh Voâ traùnh. Neáu ngöôøi khoâng kheùo ngaên giöõ taâm thì bò caûnh giôùi cuûa naêm Duïc gaây trôû ngaïi, neân coù hai thöù. Do coù nghóa cuûa hai chöôùng aáy, neân cuøng vôùi ngöôøi, vaät, taïo caûnh choáng traùi, vì vaäy goïi laø hai thöù tranh caõi. “Lìa hai thöù chöôùng kia, neân goïi laø khoâng coù choå naøo haønh”: laø neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà laø ngöôøi kheùo phoøng hoä taâm, khoâng bò caûnh giôùi cuûa duïc che laáp, neân lìa hai chöôùng. Do nghóa ñaõ lìa hai chöôùng, neân goïi laø hai thöù haønh voâ traùnh. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Nhö Lai xöa kia, nôi ñöùc Phaät Nhieân Ñaêng ñöôïc thoï kyù”: Ñaây laø ñoaïn vaên thöù ba, trong phaàn thöù baûy: Ñoái chieáu... Do ñaâu coù söï noái tieáp? Do trong phaàn chính thöù saùu ôû tröôùc, neâu roõ caùc phaùp do Nhö Lai thuyeát giaûng ñeàu khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå dieãn noùi. Töø ñaáy, coù nghi vaán: Vì sao Nhö Lai, xöa kia, luùc laøm Boà-taùt, nôi truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, ñöôïc thoï kyù thaønh Phaät, töùc laø phaùp chöùng ñaéc coù theå giöõ laáy, coù theå dieãn noùi. Nhö vaäy laø phaùp chöùng ñaéc coù danh töôùng, coù giöõ laáy, dieãn noùi. Vì sao laïi noùi phaùp chöùng ñaéc khoâng coù danh, töôùng, khoâng theå giöõ laáy dieãn noùi? Nghi vaán cho laø Boà-taùt vaøo luùc aáy ñaõ ñöôïc thoï kyù veà Voâ sinh nhaãn. Nhaèm ñoaïn tröø nghi ñoù, töùc ñaùp: Phaät Nhieân Ñaêng luùc noùi lôøi thoï kyù, thì Boà-taùt chöa ñaït trí chöùng ñaéc, neân lôøi noùi kia coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Veà sau, khi chöùng ñaéc ñaõ döùt tuyeät moïi teân goïi, hình töôùng, ñaâu coù theå ñem ngoân ngöõ thoï kyù vaán naïn veà phaùp chöùng ñaéc, cho laø ñoàng vôùi danh, töôùng, coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Ñeå döùt boû nghi vaán aáy, neâu roõ Nhö Lai, töø xöa, nôi truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, ñaït ñöôïc Boà-ñeà chaêng? Giaûi thích ñaây laø Phaät Nhö Lai öùng hoùa. Neáu laø Phaät öùng hoùa thì khoâng tu taäp, chöùng quaû. Vaäy taïi sao laïi daãn vieäc ñöôïc thoï kyù nôi truù xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng ñeå xaùc nhaän nghóa naày laø Boà-taùt thaät söï coù chöùng ñaéc? Nhöng Phaät öùng hoùa tuy laïi khoâng thaät, maø hoaøn toaøn khoâng noùi Ta laø

Phaät öùng hoùa. Do töø nôi chaân (thaät) maø coù öùng hoùa, caên cöù nôi goác maø baøn, neân phaûi daãn vieäc thaät söï coù haønh Boà-taùt ôû thôøi Phaät Nhieân Ñaêng ñeå laøm chöùng. Ñaây laø neâu roõ, chaúng phaûi khoâng coù Boà-taùt, nhöng

vì chöa chöùng ñaéc, neân noùi: “Thaät söï khoâng coù choå naøo chöùng ñaéc, xaùc nhaän nghóa neâu treân: “Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi “. Nhö Lai baáy giôø coøn laø Boà-taùt phaøm phu trong Taäp chuûng taùnh ñòa tieàn, khoâng ñöôïc thoï kyù hieän tieàn, chæ coù lôøi noùi, chöa coù phaùp chöùng ñaéc. Cho neân coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Tuy nhieân, khoâng phaûi laø khoâng coù Boà-taùt thaät chöùng, song nhoùm vaán naïn ñaõ caên cöù vaøo choã ñòa tieàn, chöa chöùng ñaéc ñeå hoûi, neân phaûi theo choã hoûi maø ñaùp. “Nhöng Boà-taùt thaät chöùng”: laø trong phaàn kinh ôû sau, noùi: Thoâng toû veà ngaõ khoâng, phaùp khoâng, ñaït ñöôïc hai voâ ngaõ thì goïi laø Boà-taùt ñích thöïc. Boà-taùt chæ roõ veà ñieàu aáy ñeå chính thöùc ñaùp laïi. ÔÛ ñaây noùi Nhieân Ñaêng: Coù boán thöù ba thôøi thoï kyù: 1. ÔÛ trong Taäp chuûng taùnh. 2. ÔÛ trong Taùnh chuûng taùnh, khoâng thoï kyù hieän tieàn. 3. ÔÛ trong Ñòa thöù nhaát, thoï kyù hieän tieàn. 4. ÔÛ nôi Phaät ñòa, thoï kyù Voâ sinh nhaãn. Nay noùi Phaät Nhieân Ñaêng thoï kyù: Töùc Phaät Thích Ca, baáy giôø coøn laø Boà-taùt Taäp chuûng taùnh, chöa ñaït ñöôïc Ñòa thöù nhaát trôû leân, chöa chöùng phaùp Voâ sinh nhaãn. Nay neâu roõ Nhö Lai hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Toân giaû cho laø Nhö Lai, baáy giôø ñaõ chöùng ñaéc Ñòa thöù nhaát chöùng ñaéc phaùp Voâ sinh nhaãn ñöôïc thoï kyù Boà-ñeà ? Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp: Ñöùc Nhö Lai, taïi truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, chæ laø thoï kyù ngoân ngöõ, chöa ñöôïc Ñòa thöù nhaát, chöa thoï kyù Voâ sinh nhaãn. Neân noùi: “Nôi Phaät Nhieân Ñaêng, thaät söï khoâng ñöôïc phaùp gì caû”. Nhö nôi kinh Baø Giaø La noùi: “Ta töø xa xöa, luùc coøn ôû baäc Taäp chuûng taùnh, trong kieáp Tinh Tuù, ñaõ cuùng döôøng baûy möôi öùc na do tha Phaät, moãi moãi ñöùc Phaät truï theá traûi qua saùu möôi öùc na do tha kieáp, nhöng caùc ñöùc Phaät aáy ñeàu khoâng thoï kyù cho Ta. Vì sao? Vì Ta chöa ñaït ñöôïc baäc Voâ sinh nhaãn”. Luaän noùi: “Laïi coù nghi vaán”. Luaän chuû saép neâu keä ñeå giaûi thích veà phaàn vaên kinh thöù ba naày, daãn ra yù cuûa nghi vaán thöù tö trong nghóa: “Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi “ ñaõ noùi ôû treân. Tröôùc laø neâu ra nghi vaán: Daãn laàm veà tröôùc Phaät quaù khöù cho laø coù giöõ laáy, dieãn noùi ñeå vaán naïn. Nay noùi veà phaùp chöùng ñaéc, lieàn cho laø ñoàng vôùi nghóa coù theå giöõ laáy dieãn noùi. Ñeå ñoaïn tröø nghi vaán aáy, töø ñaây trôû xuoáng, Luaän chuû duøng kinh ñeå ñaùp, yù neâu roõ: Boà-taùt, ôû nôi Phaät quaù khöù chöa ñaït phaùp chöùng ñaéc, xaùc nhaän nghóa “khoâng theå giöõ laáy dieãn noùi “, ñeå ñaùp laïi nghi vaán veà nghóa “coù theå giöõ laáy, dieãn noùi”. “Nhö nôi kinh”: laø neâu daãn chung ñeå giaûi thích nghi vaán. Duøng

kinh ñeå toùm keát. “Vì sao noùi nhö theá”: Ngöôøi nghi, daãn söï vieäc Phaät Nhieân Ñaêng, taïo vaán naïn veà nghóa coù theå giöõ laáy, dieãn noùi, trôû laïi neâu ñaùp vôùi yù do khoâng theå giöõ laáy dieãn noùi. Theá sao laïi noùi: “Thaät khoâng coù

choã ñaït ñöôïc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà?". Töùc laø laøm nhö theá ñeå ñaùp choã vaán naïn khoâng ñuùng kia. Keä "Phaät ñoái vôùi lôøi noùi cuûa Phaät Nhieân Ñaêng", Moät caâu keä naøy laøø giaûi thích moät ñoaïn kinh treân. ÔÛ ñaây noùi Phaät laø ñöùc Phaät Thích Ca hieän taïi. Ñoái vôùi lôøi noùi cuûa Phaät Nhieân Ñaêng: Töùc luùc ôû nôi Phaät Nhieân Ñaêng chæ laø ngoân ngöõ thoï kyù. "Khoâng giöõ Lyù Thaät Trí": laø neâu roõ luùc ñöôïc thoï kyù chöa chöùng ñaéc trí thaät cuûa phaùp Voâ sinh nhaãn. "Do nghóa chaân thaät aáy": Coù hai thöù: 1. Xaùc nhaän nghóa khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi trong ñoaïn thöù saùu ôû treân. 2. Xaùc nhaän nghóa "chaúng phaûi laø phaùp" ôû treân. 1. Theá naøo laø xaùc nhaän nghóa khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi ôû treân? Tröôùc noùi phaùp chöùng ñaéc döùt tuyeät moïi danh töôùng, neân khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi. Vaán naïn: Daãn vieäc töø xöa luùc ñöôïc Phaät Nhieân Ñaêng thoï kyù. Phaàn ñaùp laïi: yù neâu roõ, voán ñöôïc Phaät Nhieân Ñaêng thoï kyù chæ coù ngoân ngöõ. Vì ngoân ngöõ laø taùnh cuûa aâm thanh, neân coù theå giöõ laáy, dieãn noùi, chaúng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Do ñoù coù theå xaùc nhaän nghóa neâu treân: "Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi ". 2. Neáu phaùp chöùng ñaéc cuõng laø khoâng coù danh töôùng, chaúng theå giöõ laáy, dieãn noùi: Töùc laø trôû laïi vôùi nghi vaán thöù hai ñaõ neâu treân: "Ngoân giaùo xöa nay chaúng phaûi laø phaùp". Phaàn ñaùp laïi, yù neâu roõ: Phaùp chöùng ñaéc tuy laø voâ ngoân, nhöng vì ñöôïc chöùng neân coù theå noùi ra. Duøng ngoân thuyeát aáy ñeå trôû laïi coù theå ñaït chöùng ñaéc. Cho neân ngoân giaùo laø phaùp, chaúng phaûi laø phi phaùp. Vì theá noùi: "Do nghóa chaân thaät aáy, ñaõ xaùc nhaän choã khoâng giöõ laáy, dieãn noùi kia". Nhö vaäy, ngoân ngöõ thoï kyù khoâng theå xem laø nghóa chaân thaät cuûa trí chöùng ñaéc, neân cuõng coù theå xaùc nhaän trí chöùng ñaéc kia laø khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi. Cuõng ôû nghóa thöù hai: Chính do theå cuûa trí chöùng ñaéc khoâng coù danh töôùng, neân nghóa chaân thaät cuõng khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi. Do vaäy, caâu sau vieát: "Xaùc nhaän choã khoâng giöõ laáy, neâu baøy kia". "Nghóa aáy nhö theá naøo" tieáp xuoáng: laø phaàn vaên xuoâi nôi Luaän coù hai yù: Töø ñaàu, cho ñeán: khoâng giöõ laáy, dieãn noùi: laø giaûi thích nöûa keä

tröôùc, cuøng giaûi thích yù cuûa kinh, daãn nöûa keä sau ñeå toùm keát. Laïi, neáu Thaùnh nhaân tieáp xuoáng: Ñaây laø laàn thöù hai, Luaän chuû daãn ra yù cuûa nghi vaán, phaùt sinh phaàn duï veà Tònh ñoä, Sôn Vöông nôi phaàn sau cuûa kinh. Töø "Thaùnh nhaân..." ñeán: "Khoâng theå dieãn noùi": laø neâu daãn phaàn vaên kinh trong ñoaïn thöù saùu. "Theá naøo caùc Boà-taùt choïn laáy laøm trang nghieâm, Thanh tònh quoác ñoä Phaät thanh tònh Moät nghi vaán naày phaùt sinh rieâng phaàn kinh sau noùi veà tònh ñoä. "Theá naøo thoï nhaän an laïc nôi Baùo thaân Phaät", tieáp xuoáng: Coù hai nghi vaán, phaùt sinh rieâng phaàn duï veà Sôn vöông nôi phaàn kinh ôû sau. Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Neáu Boà-taùt noùi lôøi nhö vaày: Mình laøm trang nghieâm coõi Phaät: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù tö trong Phaàn ñoái chieáu. Do gì neân khôûi? Töùc do choã: Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi trong ñoaïn thöù saùu, sinh ra nghi vaán thöù naêm. Nghi vaán treân noùi: Neáu

Thaùnh nhaân, do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, phaùp aáy khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi thì chö Phaät Boà-taùt ñaït ñöôïc y baùo laø tònh ñoä ñoù laø Theá ñeá hay laø Ñeä nhaát nghóa ñeá? Neáu laø Ñeä nhaát nghóa ñeá thì ñöôïc laø khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi? Coøn neáu laø Theá ñeá höõu vi thì coù theå giöõ laáy, coù theå dieãn noùi. Ngöôøi nghi cho raèng: Tònh ñoä aáy, ñeàu laø höõu vi aáy laø vì caùc Boà-taùt ñaõ choïn laáy tònh ñoä ñoù, vì sao noùi khoâng theå giöõ laáy dieãn noùi? Neáu khieán y baùo tònh ñoä laø höõu vi thì Thaùnh nhaân cuõng coøn thoï baùo höõu laäu, vì sao noùi Thaùnh nhaân do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi? ÔÛ ñaây, nghi ngôø cho raèng tònh ñoä xuaát theá gian ñoàng vôùi coõi Höõu vi. Cho neân trong phaàn sau cuûa kinh, Phaät ñaùp, noùi: Tònh ñoä coù hai thöù: Moät laø tònh ñoä cuûa haøng ñòa tieàn, höõu vi, coù hình töôùng baûy baùu trang nghieâm, thuoäc veà ba coõi. Hai laø tònh ñoä xuaát theá gian cuûa baäc treân ñòa, trang nghieâm, ñeä nhaát nghóa, khoâng thuoäc veà ba coõi. Töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, phaàn baùo cuûa Thaùnh nhaân ra khoûi ba coõi, oâng ñaâu coù theå duøng tònh ñoä theá gian ñeå vaán naïn veà tònh ñoä xuaát theá gian. Tònh ñoä chaân thaät aáy khoâng ñoàng vôùi tònh ñoä theá gian coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Ñaây laø ñaùp tröïc tieáp veà nghi vaán “Khoâng theå giöõ laáy, neâu baøy” nôi ñoaïn thöù saùu, cuõng laø ñaùp giaùn tieáp cho nghi vaán trong ñoaïn thöù naêm. “Ví nhö coù ngöôøi, thaân töôùng to lôùn nhö nuùi chuùa Tu-di...”: Vaãn coøn giaûi thích nghi vaán “Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi “ nôi ñoaïn thöù saùu. Neáu Thaùnh nhaân, do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, phaùp aáy khoâng

theå giöõ laáy, dieãn noùi thì (sao) Nhö Lai, Baùo thaân Phaät, nôi möôøi Ñòa haønh trì vieân maõn, thoï baùo ñaøi hoa, nhaän laáy quaû vò Phaät, ñöôïc voâ löôïng phöôùc ñöùc, töï cho Ta laø Phaùp vöông, laïi choïn laáy tònh ñoä trang nghieâm. Neáu nhö theá töùc phaùp chöùng ñaéc coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Neáu ñaõ coù theå giöõ laáy, dieãn noùi, thì Baùo thaân Phaät naày thuoäc veà höõu vi. Ñaõ thuoäc veà höõu vi thì laø voâ thöôøng. Neáu ñaõ voâ thöôøng töùc caùc laäu chöa döùt heát, neân chaúng laø Phaät. Coøn neáu laø voâ vi thì cuøng vôùi Phaät phaùp thaân laø moät hay laø khaùc? Nhö laø moät thì Phaät phaùp thaân khoâng saéc töôùng, Baùo thaân Phaät cuõng phaûi khoâng saéc töôùng. Neáu cuøng vôùi Phaät phaùp thaân laø khaùc, thì Baùo thaân Phaät aáy töùc töø nôi Sinh nhaân sinh ra. Neáu sinh töø nôi Sinh nhaân töùc xöa khoâng nay coù, ñaõ coù roài trôû laïi khoâng töùc laø voâ thöôøng. Vaäy sao noùi Thaùnh nhaân do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi? Laïi nhö, nôi phaàn sinh khôûi trong Luaän, noùi: Vì sao theá gian khaùc laïi cho ñöùc Phaät kia laø thaân Phaùp vöông? Ñaây laø nhaân nôi nghi vaán: Khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi trong ñoaïn thöù saùu ñeå phaùt sinh nghi vaán thöù baûy. Nghi raèng: Chö Phaät nôi möôøi phöông cuøng caùc theá gian khaùc cuõng noùi laø : Theá giôùi ... aáy, Boà-taùt aáy, nôi möôøi Ñòa haønh trì vieân maõn thoï baùo laø quaû vò Phaät, cuõng cho ñöùc Phaät kia laø Phaùp vöông. Neáu Baùo thaân Phaät ñöôïc ngöôøi khaùc, giöõ laáy, dieãn noùi, thì vì sao noùi laø do nôi phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân, khoâng theå giöõ laáy dieãn noùi? Cho neân, Ñöùc Nhö Lai ñaõ neâu

daãn thí duï veà nuùi chuùa Tu-di ñeå ñaùp laïi nghi vaán aáy, neâu roõ: Theå cuûa Baùo thaân Phaät laø voâ vi, khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi, chaúng phaûi laø höõu vi ñöôïc naém giöõ, noùi ra. Vì sao vaäy? Vì Phaät tu haønh, ñoaïn tröø moïi nhaân duyeân cuûa Hoaëc töùc taùnh cuûa "xöa coù" hieän baøy dieäu duïng goïi laø Baùo thaân Phaät. Ñaõ coù chaùnh quaû cuûa Baùo thaân Phaät, thì coù y baùo laø tònh ñoä chaân thaät vôùi dieäu duïng töï taïi, laø voâ vi, chaúng phaûi laø höõu vi, cuõng khoâng phaûi laø vì ñieàu kieän nhö vaäy cho neân Thöôøng. ÔÛ treân, sôû dó noùi Nhö Lai, Baùo thaân Phaät töø nôi Sinh nhaân sinh ra: laø ñoái chieáu vôùi phaàn nghóa nôi dieäu duïng cuûa baùo thaân goïi laø môùi coù, neân trong nghóa noùi Lieãu nhaân laø Sinh nhaân, chaúng phaûi theå cuûa Baùo thaân Phaät töø nôi Sinh nhaân sinh ra, laø voâ thöôøng. Ñaây laø giaûi ñaùp tröïc tieáp cho nghi vaán trong ñoaïn thöù baûy, cuõng laø giaûi ñaùp giaùn tieáp veà nghi vaán nôi ñoaïn thöù naêm, neân tieáp theo seõ neâu roõ. "Neáu Boà-taùt noùi: Mình laøm trang nghieâm quoác ñoä Phaät, thì Boà-taùt aáy ñaõ khoâng noùi thaät": Ñaây laø Boà-taùt ñòa tieàn, coøn giöõ laáy hình töôùng, ñeå tu haønh song ñaõ coù ñöôïc caùc thöù baùu höõu vi ñeå trang nghieâm, khoâng

coù nhöõng thöù caùt ñaù, gai goác ueá taïp, cho laø tònh ñoä ñích thaät, khoâng bieát coøn coù tònh ñoä chaân thaät xuaát theá gian. Chính vì cho choã ñaït ñöôïc laø tònh ñoä chaân thaät, laø ñoàng vôùi theá giôùi Lieân Hoa Taïng, laïi khoâng phaân bieät vôùi tònh ñoä voâ vi chaân thaät, neân goïi laø "Noùi khoâng thaät". Vì sao?: Töùc laø sinh nghi. Vaán naïn neâu: Neáu trang nghieâm coù hình töôùng chaúng phaûi laø tònh ñoä chaân thaät, thì vì sao, Nhö Lai noùi tònh ñoä do Ta ñaït ñöôïc laø töôùng thuø thaéng trang nghieâm nhö cung ñieän coõi Trôøi Töï Taïi. Trong tònh ñoä cuûa Ta, chuùng sinh khoâng coù tham duïc, nhö Phaïm thieân, nhö coõi Trôøi. Laïi nöõa, vì sao giaùo hoùa chuùng sinh, baûo: "Nhö Lai tu taäp veà Tònh ñoä, ñoàng thôøi cho söûa sang ñöôøng saù, tröø boû gai goác, san laáp choán cao thaáp v.v duøng laøm Tònh ñoä, nhaân ñaáy coù ñöôïc phaàn baùo cuûa tònh ñoä naày". Xeùt theo lôøi noùi thaønh thaät cuûa Nhö Lai, thì tònh ñoä aáy nhö coù hình traïng. Ñaõ coù hình töôùng töùc thuoäc veà ba coõi, neân coù theå giöõ laáy, dieãn noùi. Vì sao noùi Tònh ñoä chaúng phaûi laø hình töôùng trang nghieâm, khoâng theå naém giöõ, dieãn noùi. Neáu giöõ laáy hình töôùng trang nghieâm töùc laø noùi khoâng thaät. Do vaây neân noùi: Vì sao? Cho neân, Phaät ñaùp: Nhö Lai giaûng noùi veà coõi Phaät trang nghieâm: laø nhaèm daãn daét haøng môùi tu hoïc, duøng gaàn ñeå so saùnh xa, neân noùi Tònh ñoä do Phaät ñaït ñöôïc nhö cung ñieän coõi Trôøi Töï Taïi v.v. Laïi nöõa, tuøy theo theá gian maø giaûng noùi. Ngöôøi theá gian cho hình töôùng chaâu ngoïc nôi baûy baùu laø tònh ñoä, neân Phaät thuaän theo tuïc ñeá maø giaûng noùi veà tònh ñoä aáy, chaúng phaûi cho ñaáy laø tònh ñoä chaân thaät cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá. Cho neân noùi laø: "Nhö Lai giaûng noùi veà coõi Phaät trang nghieâm". Tuy nhieân, chaúng phaûi khoâng laø hình töôùng trang nghieâm höõu laäu, höõu vi cuûa theá gian. "Töùc chaúng phaûi laø trang nghieâm": Ñaây laø tuøy theo theá tuïc maø noùi, cho laø tònh ñoä, chaúng phaûi laø tònh ñoä chaân thaät cuûa Ñeä nhaát nghóa

ñeá xuaát theá gian. Cho neân noùi: “Töùc chaúng phaûi “. “Ñoù goïi laø laøm trang nghieâm coõi Phaät”. Nhö vaäy, chaúng phaûi laø hình töôùng trang nghieâm aáy chính laø söï trang nghieâm cuûa ñeä nhaát nghóa chaân thaät. Cuõng coù theå noùi: Hình töôùng trang nghieâm chaúng phaûi laø trang nghieâm, ñoù goïi laø phi trang nghieâm. Nhöng ôû ñaây noùi tònh ñoä: Chính laø y baùo cuûa chö Phaät, laø coõi cuûa trí tueä chaân thaät nôi ñeä nhaát nghóa. Coõi aáy, duøng phaùp taùnh cuûa chaân nhö laøm theå, töùc laø theá giôùi Lieân Hoa Taïng. Tònh ñoä ñoù, so vôùi Baùo thaân Phaät ñích thöïc, noùi veà theå thì ñoàng, noùi veà duïng thì khaùc. Coõi aáy, Nhö Lai töø khi phaùt taâm ñeán nay, vôùi choã tu taäp muoân haïnh coâng ñöùc, trí tueä,

duøng hai thöù aáy ñeå trang nghieâm, laø do nhaân thuø thaéng, voâ laäu xuaát theá gian maø ñaït ñöôïc. Kinh Thaäp Ñòa noùi: “Vöôït hôn taát caû caûnh giôùi theá gian, sinh töø thieän caên xuaát theá gian”. Töùc chaúng phaûi choã ñaït ñöôïc töø nhaân höõu laäu, giöõ laáy töôùng cuûa haøng ñòa tieàn. Theå chaúng phaûi thuoäc veà hình töôùng höõu vi trang nghieâm. Luaän Ñaïi Trí Ñoä noùi: “Tònh ñoä cuûa chö Phaät khoâng thuoäc veà ba coõi Duïc, Saéc, Voâ saéc”. Vì sao noùi tònh ñoä chaân thaät aáy khoâng thuoäc veà ba coõi? Giaûi thích: Chaúng ôû nôi ñaïi ñòa, neân khoâng thuoäc veà coõi Duc. Chaúng ôû nôi khoâng trung neân chaúng thuoäc veà coõi Saéc. Theå laø saéc neân chaúng thuoäc veà coõi Voâ saéc. Tuy ba coõi khoâng goàm thaâu, nhöng cuøng vôùi chuùng laø ñoàng xöù, maø khoâng cuøng gaây trôû ngaïi. Giaû nhö luùc ba tai hoïa phaùt khôûi, theá giôùi bò thieâu ñoát, nhöng tònh ñoä kia vaãn an nhieân, khoâng bieán ñoåi. Cho neân, Kinh Phaùp Hoa noùi: “Chuùng sinh thaáy kieáp taän Luùc löûa döõ thieâu ñoát Tònh ñoä Ta an oån Trôøi, ngöôøi luoân sung maõn”. Vì ñaây tònh ñoä chaân thöôøng, neân ba tai hoïa khoâng huûy hoaïi. Laïi nöõa, tònh ñoä cuûa chö Phaät laø bình ñaúng thanh tònh, khoâng hai, khoâng khaùc. Kinh Thaäp Ñòa noùi: “Moät coõi Phaät laø taát caû coõi Phaät. Taát caû coõi Phaät laø moät coõi Phaät”. Nay, giaûi thích tònh ñoä aáy, noùi “Tònh ueá ñoàng xöù”: laø khaùc vôùi xöa nay bieän minh veà nghóa: “Chaát laø moät nhöng thaáy khaùc”. Sôû dó nhö theá laø vì: Goác nôi hai coõi tònh ueá voán khoâng coù xöù khaùc. Chaúng phaûi nhö hai coõi Ta Baø, An Laïc ñaõ khaùc nhau, neân roõ raøng laø coù dò bieät. Neáu theá thì vì sao laïi coù caùc khu vöïc ñaù, caùt, ñoàng, saét, baûy baùu, chaâu ngoïc, hieän baøy khaép vôùi voâ soá söï sai bieät? Hoaëc coù chuùng sinh laáy hö khoâng laøm ñaát, ñaát laøm hö khoâng v.v? söï baát ñoàng nhö vaäy ñeàu laø do nghieäp taïo ueá tònh cuûa chuùng sinh, trí coù saùng, toái, choã thaáy bieát coù muoân ngaøn sai bieät chaúng phaûi laø do coõi coù khaùc. Cuõng nhö nôi soâng Haèng nöôùc luoân chaûy xieát, coù caùc ngaï quyû cuøng ñi ñeán ñeå uoáng, nhöng chuùng hoaëc thaáy löûa troâi, hoaëc thaáy maùu muû, hoaëc thaáy tro than, hoaëc thaáy khoâ caïn, hoaëc thaáy quyû thaàn ngaên giöõ khoâng cho ñi tôùi. Ñaây ñeàu do nhaân duyeân taïo nghieäp toäi cuûa chuùng sinh, neân nôi moät doøng soâng aáy maø choã chieâu caûm ñeàu khaùc, söï thaáy chaúng ñoàng, chaúng phaûi cho laø nöôùc coù moät maø thaáy coù khaùc. Nhö Kinh Duy Ma noùi “Loa Keá (Phaïm Thieân Loa Keá) vaø Thaân Töû

(Toân giaû Xaù-lôïi-phaát) choã thaáy khoâng ñoàng. Nhö hai vò Trôøi cuøng aên côm maø hình saéc coù khaùc".

ÔÛ ñaây cuõng gioáng nhö theá. Cho neân bieát nôi ôû laø moät maø coõi laø khaùc theo choã thaáy khoâng gioáng nhau, chaúng phaûi laø moät chaát nhöng thaáy khaùc, lyù aáy thaät ñaõ roõ. "Vì theá, naày Toân giaû Tu Boà-ñeà ! Boà-taùt phaûi neân sinh taâm thanh tònh nhö vaày v v"! Ñaây laø kinh khuyeân daïy Boà-taùt môùi phaùt taâm choïn laáy coõi Tònh ñoä chaân thaät. "Vì theá": Do haønh aáy laø haønh giöõ laáy töôùng cuûa haøng ñòa tieàn, chæ ñaït ñöôïc tònh ñoä hình töôùng trang nghieâm höõu vi, chaúng phaûi laø nghóa cuûa tònh ñoä trang nghieâm ñeä nhaát nghóa xuaát theá gian. Vì vaäy, caùc ñaïi Boà-taùt caàn phaûi tu taäp töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, khoâng naém giöõ töôùng khi haønh trì caùc phaùp Ba la maät, môùi coù theå chöùng ñaéc tònh ñoä chaân thaät, voâ vi xuaát theá gian. Chôù neân ñem taâm naém giöõ laáy töôùng, cho caûnh giôùi ñaït ñöôïc coù hình töôùng höõu vi theá gian, laø tònh ñoä chaân thaät. Do ñaáy noùi: "Neân sinh taâm thanh tònh nhö vaäy". "Neân sinh taâm thanh tònh nhö vaäy": Töùc nhö nôi ñoaïn thöù tö ôû treân, ñoái vôùi ba söï (thuoäc veà Boá thí), taâm khoâng chaáp tröôùc. "Maø khoâng truï choå naøo": Töùc khoâng chaáp tröôùc töï thaân, khoâng truï chaáp vaøo caùc thöù khaùc nhö saéc v.v khoâng tham chaáp nôi quaû baùo naêm Duïc cuûa haøng Trôøi, ngöôøi trong ba coõi. "Thuaän theo khoâng truï choå naøo": laø khoâng tham chaáp nôi vieäc baùo aân. Ba thöù aáy töùc laø ba söï ñaõ noùi ôû tröôùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.